46. సూరహ్ అల్-అ'హ్ఖాఫ్

سُوْرَةُ الْأَحْقَافِ

అ'హ్ఖాఫ్: **ఒరిగిన ఇసుక దిబ్బలు**. ఈ ఒరిగిన ఇసుక దిబ్బలు '**ఆద్** జాతివారి దేశపు చిహ్నాలు. ఇవి హ'దర్‌మౌత్ మరియు యమన్ పరిసరాలలో ఉన్నాయి. చూడండి, 7:65. వారి దేశంలో అప్పుడు పుష్కలంగా ధనధాన్యాలు ఉండేవి. వారి సత్య-తిరస్కారం వల్ల వారి మీద అల్లాహ్ (సు.త.) శిక్ష అవతరించింది. చూడండి, **46:24-25**. '**ఎల్లప్పుడు సత్యమే వర్ధిల్లుతుంది.**' అనేది ఈ *సూరహ్* ఉపదేశం. **ప్రతి దాని సృష్టికి ఒక కారణముంది. మక్కహ్** లో అవతరింపజేయబడిన ఈ *సూరహ్‌లో* **35** *ఆయాతులు* ఉన్నాయి. దీని పేరు **21**వ *ఆయత్* నుండి తీసుకోబడింది. *'హా-మీమ్*, **7** (40-46) *సూరాహ్‌ల* సమూహంలో ఇది చివరిది.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

حٰمٓ ①

1. [(*)] *'హా-మీమ్*. [1]

تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ⑫

2. ఈ గ్రంథ (ఖుర్ఆన్) అవతరణ సర్వశక్తిమంతుడు, మహా వివేకవంతుడైన అల్లాహ్ తరఫు నుండి జరిగింది.

مَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَآ اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَمَّآ اُنْذِرُوْا مُعْرِضُوْنَ ③

3. మేము ఆకాశాలను, భూమిని మరియు వాటి మధ్య ఉన్న సమస్తాన్ని, సత్యబద్ధంగా ఒక నిర్ణీత కాలం కొరకు మాత్రమే సృష్టించాము. [2] మరియు సత్యాన్ని తిరస్కరించిన వారు తమకు చేయబడిన హెచ్చరిక నుండి విముఖులవుతున్నారు.

قُلْ اَرَءَيْتُمْ مَّا تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَرُوْنِيْ مَاذَا خَلَقُوْا مِنَ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوٰتِ ؕ اِيْتُوْنِيْ بِكِتٰبٍ مِّنْ

4. వారితో ఇలా అను: "అల్లాహ్‌ను వదిలి, మీరు ప్రార్థిస్తున్నవాటిని గురించి ఆలోచించారా? అయితే నాకు చూపండి. [3] వారు భూమిలో ఏమి సృష్టించారో? లేదా, వారికి ఆకాశాలలో ఏదైనా భాగముందా? మీరు సత్యవంతులే అయితే, దీనికి (ఈ

---

1) ఈ అక్షరాలు *ముఖత్త'ఆత్*, అనబడతాయి. వీటి నిజ అర్థం కేవలం అల్లాహ్ (సు.త.) కు మాత్రమే తెలుసు.

2) చూడండి, 14:48.

3) *ర'అయ్‌తుమ్:* అంటే చెప్పండి, చూపండి, లేక ఆలోచించారా.

ఖుర్ఆన్‌కు) ముందు వచ్చిన ఏదైనా గ్రంథాన్ని లేదా ఏదైనా మిగిలి ఉన్న జ్ఞానాన్ని తెచ్చి చూపండి." [4]

قَبْلِ هٰذَآ اَوْ اَثٰرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ④

5. మరియు అల్లాహ్‌ను వదలి పునరుత్థాన దినం వరకు తమ ప్రార్థనలను విని సమాధానం ఇవ్వలేనటువంటి వారిని ప్రార్థించే వారి కంటే, ఎక్కువ మార్గభ్రష్టులెవరు? మరియు వారు, తమను (ప్రార్థించే వారి) ప్రార్థనలను ఎరుగకుండా ఉన్నారు.

وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ يَّدْعُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَنْ لَّا يَسْتَجِيْبُ لَهٗٓ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَآئِهِمْ غٰفِلُوْنَ ⑤

6. మరియు మానవులను (పునరుత్థాన దినమున) సమావేశపరచబడినపుడు, (ఆరాధించబడిన) వారు! (తమను ఆరాధించిన) వారికి విరోధులై ఉంటారు మరియు వారి ఆరాధనను తిరస్కరిస్తారు. [5]

وَاِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوْا لَهُمْ اَعْدَآءً وَّكَانُوْا بِعِبَادَتِهِمْ كٰفِرِيْنَ ⑥

7. మరియు వారికి మా స్పష్టమైన సూచనలు (*ఆయాత్*) వినిపించబడినప్పుడు, సత్యతిరస్కారులు – సత్యం (ఈ ఖుర్ఆన్) వారి ముందుకు వచ్చినప్పుడు – ఇలా అంటారు: "ఇది స్పష్టమైన మంత్రజాలమే!" [6]

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ ۙ هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ⑦ؕ

8. లేదా ఇలా అంటారు: "ఇతనే (ము'హమ్మదే) దీనిని కల్పించాడు." వారితో

اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهٗ

---

4) **అసా'రతిమ్-మిన్-'ఇల్మిన్:** తెలివితేటలు, **బఖియ్యతిమ్-మిన్-'ఇల్మిన్:** పూర్వ ప్రవక్తల మీద అవతరింపజేయబడిన దివ్యజ్ఞానం (*వ'హీ*) నుండి మిగిలి ఉన్న నిజ దివ్య జ్ఞానం.

5) ఈ విధమైన ఆయత్‌లు ఖుర్ఆన్‌లో ఎన్నోసార్లు వచ్చాయి. చూడండి, 10:29, 19:81-82, 29:25, 18:52, 16:86 మొదలైనవి అల్లాహ్ (సు.త.)కు సాటి కల్పించి ఆరాధించే దైవాలు రెండు రకాలు. (i) **నిర్జీవులు:** అవి విగ్రహాలు, చెట్లు-చేమలూ, సూర్య-చంద్రులూ, అగ్ని మొదలైనవి. పునరుత్థాన దినమున అల్లాహ్ (సు.త.) వీటికి మాట్లాడే శక్తిని ప్రసాదిస్తాడు. అవి, వారి ఆరాధనను తిరస్కరిస్తాయి. (ii) **రెండవ** రకానికి చెందిన వారు, ప్రవక్తలు, ఉదాహరణకు 'ఈసా, 'ఉజైర్ ('అలైహిమ్ స.); దైవదూతలు ('అలైహిమ్ స.) మరియు సద్పురుషులు. వీరి సమాధానం అల్లాహ్ (సు.త.) సమక్షంలో – ఖుర్ఆన్‌లో పేర్కొనబడిన 'ఈసా ('అ.స.) యొక్క సమాధానంలాగానే ఉంటుంది. ఇంతే కాక షై'తానులు కూడా వీరి ఆరాధనను నిరాకరిస్తారు. ఉదాహరణకు చూడండి, 28:63.

6) అవతరణా క్రమంలో,74:24లో *సి'హ్‌రున్* అనే పదం మొదటిసారి వచ్చింది.

فَلَا تَمْلِكُوْنَ لِيْ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَا تُفِيْضُوْنَ فِيْهِ ؕ كَفٰى بِهٖ شَهِيْدًاۢ بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ؕ وَهُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ⑧

ఇలా అను: "ఒకవేళ నేను దీనిని కల్పించి ఉండినట్లయితే, మీరు అల్లాహ్ సమక్షంలో నాకు ఏవిధంగానూ తోడ్పడలేరు. మీరు కల్పించే మాటలు ఆయనకు బాగా తెలుసు. నాకూ మీకూ మధ్య ఆయన (అల్లాహ్) సాక్ష్యమే చాలు! మరియు ఆయన క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత."

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَاۤ اَدْرِيْ مَا يُفْعَلُ بِيْ وَلَا بِكُمْ ؕ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰۤى اِلَيَّ وَمَاۤ اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ⑨

9. (ఓ ము'హమ్మద్!) వారితో ఇలా అను: "నేను మొట్టమొదటి ప్రవక్తనేమీ కాను. నాకూ మరియు మీకూ ఏమి కానున్నదో నాకు తెలియదు.[7] నేను అనుసరించేది, నాపై అవతరింపజేయబడిన దివ్యజ్ఞానం (*వ'హీ*) మాత్రమే. మరియు నేను కేవలం స్పష్టంగా హెచ్చరిక చేసేవాడను మాత్రమే."

قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَكَفَرْتُمْ بِهٖ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْۢ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى مِثْلِهٖ فَاٰمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ⑩

10. వారితో ఇలా అను: "ఇది (ఈ ఖుర్ఆన్) ఒక వేళ అల్లాహ్ తరఫు నుండి వచ్చి ఉండి, మీరు దీనిని తిరస్కరిస్తూ ఉండినట్లయితే (మీ గతి ఏమవుతుందో) మీరు ఆలోచించారా? ఇస్రా'యీల్ సంతతికి చెందిన ఒక సాక్షి ఇది (ఈ ఖుర్ఆన్) దాని (*తౌరాత్*) లాంటి గ్రంథమేనని, సాక్ష్యమిచ్చాడు మరియు విశ్వసించాడు కూడా.[8] కాని మీరేమో అహంభావానికి గురయ్యారు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ దుర్మార్గులకు మార్గదర్శకత్వం చేయడు."

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُوْنَاۤ اِلَيْهِ ؕ وَاِذْ

11. సత్య-తిరస్కారులు, విశ్వాసులను గురించి ఇలా అంటారు: "ఒకవేళ ఇది (ఇస్లాం) మేలైనదై ఉంటే, వీరు మా కంటే ముందుగా

---

7) "అల్లాహ్ (సు.త.) సాక్షిగా నేను ('స'అ.స.) దైవప్రవక్తను అయినప్పటికీ, మీకూ మరియు నాకూ పునరుత్థాన దినమున ఏమి సంభవించనున్నదో నాకు తెలియదు." ('స. బు'ఖారీ).

8) ఈ సాక్షి 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్-సలామ్ (ర'ది. 'అ.). తౌరాత్‌లో దైవప్రవక్త ము'హమ్మద్ ('స'అ.స.) రాబోతున్నాడని పేర్కొనబడిన వాక్యాలకు చూడండి, 2:42.

لَمْ يَهْتَدُوْا بِهٖ فَسَيَقُوْلُوْنَ هٰذَآ اِفْكٌ قَدِيْمٌ ⑪

దాని వైపునకు పోయి ఉండేవారు కాదు!" [9] మరియు వారు దాని (ఖుర్ఆన్) నుండి మార్గదర్శకత్వం పొందలేదు! కాబట్టి వారు: "ఇదొక ప్రాచీన బూటక కల్పనయే!" అని అంటారు.

وَمِنْ قَبْلِهٖ كِتٰبُ مُوْسٰٓى اِمَامًا وَّرَحْمَةً ؕ وَهٰذَا كِتٰبٌ مُّصَدِّقٌ لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّيُنْذِرَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۖ وَبُشْرٰى لِلْمُحْسِنِيْنَ ⑫

12. మరియు దీనికి (ఈ గ్రంథానికి) పూర్వం మూసా గ్రంథం మార్గదర్శినిగా మరియు కారుణ్యంగా వచ్చింది. మరియు ఈ గ్రంథం (ఖుర్ఆన్) దానిని ధృవీకరిస్తూ – అరబీ భాషలో – దుర్మార్గులను హెచ్చరించటానికి మరియు సజ్జనులకు శుభవార్తలు ఇవ్వటానికి వచ్చింది.

اِنَّ الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوْا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ⑬

13. నిశ్చయంగా, ఎవరైతే: "మా ప్రభువు, అల్లాహ్ యే!" అని, తరువాత దానిపై స్థిరంగా ఉంటారో! అలాంటి వారికి ఎలాంటి భయమూ వుండదు మరియు వారు దుఃఖపడరు కూడా!

اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ⑭

14. అలాంటి వారే స్వర్గవాసులవుతారు. తాము చేస్తూ ఉండిన (మంచి) కర్మల ఫలితంగా వారు అందులో శాశ్వతంగా ఉంటారు.

وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسٰنًا ؕ حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ كُرْهًا وَّوَضَعَتْهُ كُرْهًا ؕ

15. మరియు మేము మానవునికి తన తల్లి-దండ్రుల పట్ల మంచితనంతో మెలగాలని ఆదేశించాము. [10] అతని తల్లి అతనిని ఎంతో

9) అంటే మొట్ట మొదట ఇస్లాం స్వీకరించిన వారిలోని పేదవారూ మరియు బలహీన వర్గాలకు చెందిన వారూ అయిన బిలాల్, 'అమ్మార్, 'సుహైబ్ మరియు 'ఖబ్బాబ్ మొదలైనవారిని (ర'ది.'అన్హుమ్‌లను) గురించి, మక్కహ్ ముష్రిక్ నాయకులు చెప్పిన మాటలివి.

10) చూ. 29:8, 31:14. ఒక 'స'హాబి దైవప్రవక్త ('స'అ.స.)తో ఇలా ప్రశ్నిస్తాడు: 'నా సద్వర్తనకు అందరికంటే ఎక్కువ హక్కుదారులు ఎవరు?' దానికి అతను ('స'అ.స.) ఇలా సమాధాన మిస్తారు: 'నీ **తల్లి**!' అతడు మళ్ళీ అదే ప్రశ్న అడుగుతాడు. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) అంటారు: 'నీ తల్లి!' అతడు మూడవ సారి అదే ప్రశ్న అడుగుతాడు. అప్పుడు కూడా: 'నీ తల్లి!' అని అంటారు. అతడు నాలుగోసారి అదే ప్రశ్న అడగగా దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) అంటారు: 'నీ తండ్రి!' దీనితో మానవ జీవితంలో తల్లి అందరి కంటే – తండ్రి

వَحَمْلُهٗ وَفِصٰلُهٗ ثَلٰثُوْنَ شَهْرًا ؕ حَتّٰۤى اِذَا بَلَغَ اَشُدَّهٗ وَبَلَغَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً ۙ قَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِیْۤ اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِیْۤ اَنْعَمْتَ عَلَیَّ وَعَلٰی وَالِدَیَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضٰىهُ وَاَصْلِحْ لِیْ فِیْ ذُرِّیَّتِیْ ؕۚ اِنِّیْ تُبْتُ اِلَیْكَ وَاِنِّیْ مِنَ الْمُسْلِمِیْنَ ⑮

బాధతో తన గర్భంలో భరించింది మరియు ఎంతో బాధతో అతన్ని ప్రసవించింది. మరియు అతన్ని గర్భంలో భరించి, అతన్ని పాలు విడిపించే వరకు **ముప్పై నెలలు** అవుతాయి.[11] చివరకు అతడు పూర్తి పరిపక్వతకు మరియు నలభై సంవత్సరాల[12] వయస్సుకు చేరినప్పుడు ఇలా అంటాడు: "ఓ నా ప్రభూ! నీవు, నాకూ మరియు నా తల్లి-దండ్రులకూ ప్రసాదించిన అనుగ్రహాలకు నేను నీకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవటానికి మరియు నీవు ఇష్టపడే సత్కార్యాలు చేయటానికి నాకు సద్బుద్ధిని ప్రసాదించు మరియు నా సంతానాన్ని కూడా సద్వర్తనులుగా చేయి. నిశ్చయంగా, నేను పశ్చాత్తాపంతో నీ వైపునకు మరలు తున్నాను. మరియు నిశ్చయంగా, నేను ముస్లింలైన (నీకు విధేయులైన) వారిలో ఒకడిని." [13]

اُولٰٓئِكَ الَّذِیْنَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوْا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ

16. ఇలాంటి వారి నుండి మేము వారి మంచి కర్మలను స్వీకరిస్తాము. [14] మరియు వారి చెడు కర్మలను ఉపేక్షిస్తాము; వారు స్వర్గ

కంటే కూడా మూడు రెట్లు – అధికంగా ఆదరణకు, సద్వర్తనకు అర్హత గలది, అని తెలుస్తోంది! ('స. ముస్లిం).

11) పాలిచ్చే గడువు 2:233 మరియు 31:14 లలో **2** సంవత్సరాలు, అని ఉంది. దీనితో వ్యక్తమయ్యేది ఏమిటంటే - సజీవ శిశువుకు జన్మం ఇవ్వటానికి కనీస గడువు **6** మాసాలు. ఈ విధంగా పాలు విడిపించే మొత్తం కాలం **30** నెలలు.

12) నలభై సంవత్సరాల వయస్సుకు చేరిన తరువాతనే మానవుడు సంపూర్ణ మానసిక వికాసం పొందుతాడు.

13) *అవ్'జి'అనీ:* అంటే నాకు దైవభీతి మరియు భయభక్తులను ప్రసాదించు. ఒక వయస్సు గడిచిన తర్వాత ఈ *దు'ఆ* ఆయత్ 46:15, చివరి భాగం (**రబ్బి అవ్'జి'అనీ అన్ అష్కుర ని'అమతక, అల్లతీ అన్'అమ్త అలయ్య వ 'అలా వాలిదయ్య, వ అన్ అ'అమల 'సాలి'హన్ త'ర్ధాహు, వ అ'స్లి'హ్ లి ఫీ జు'ర్రియతీ. ఇన్నీ తుబ్తు ఇలైక వ ఇన్నీ మినల్ ముస్లిమీన్.**), అత్యధికంగా చేయాలి అని ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం.

14) చూడండి, 29:7.

వాసులలో చేరుతారు. ఇది వారికి చేయబడిన వాగ్దానం, ఒక సత్య వాగ్దానం.

17. మరియు ఎవడైనా తన తల్లి-దండ్రులతో ఇలా అంటే: "ఛీ పొండి (*ఉఫ్*)![15] నేను (గోరీ నుండి సజీవిగా) లేపబడతానని మీరిరువురు నాతో వాగ్దానం చేస్తున్నారా? మరియు వాస్తవానికి, నాకు ముందు ఎన్నో తరాలు గతించాయి, (కాని తిరిగి లేపబడ లేదు కదా)?" మరియు వారిద్దరూ అల్లాహ్ సహాయం కోరుతూ ఇలా అంటారు: "ఓ దౌర్భాగ్యుడా! విశ్వసించు! నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యం!" అప్పుడు వాడు ఇలా అంటాడు: "ఇవన్నీ కేవలం పాతకాలపు కట్టుకథలు తప్ప మరేమీ కావు."

18. వీరికి పూర్వం గతించిన (అపరాధులైన) జిన్నాతుల మరియు మానవ సమాజాలలో, ఇలాంటి వారి మీదనే (అల్లాహ్) వాక్కు (శిక్ష) సత్యమయింది. నిశ్చయంగా, వారే నష్టపడిన వారయ్యారు.[16]

19. ప్రతి ఒక్కరికీ వారి వారి కర్మలకు తగిన స్థానాలుంటాయి. మరియు ఇది వారి కర్మలకు తగినట్లుగా పూర్తి ప్రతిఫలమివ్వటానికి మరియు వారికి ఎలాంటి అన్యాయం జరుగదు.

20. మరియు ఆ రోజు సత్యాన్ని తిరస్కరించిన వారిని నరకాగ్ని ముందుకు తెచ్చి, వారితో (ఇలా అనబడుతుంది): "మీరు, మీ ఇహలోక జీవితంలో మీ భోగభాగ్యాలను తరిగించుకున్నారు (పొందారు). మరియు వాటిని బాగా అనుభవించారు; కావున మీరు ఏ హక్కూ లేకుండా భూమిలో ప్రదర్శించిన అహంకారానికి మరియు మీరు చేసిన

سَيِّاٰتِهِمۡ فِيۡۤ اَصۡحٰبِ الۡجَنَّةِ ؕ وَعۡدَ
الصِّدۡقِ الَّذِىۡ كَانُوۡا يُوۡعَدُوۡنَ ﴿۱۶﴾

وَالَّذِىۡ قَالَ لِوَالِدَيۡهِ اُفٍّ لَّكُمَاۤ
اَتَعِدٰنِنِىۡۤ اَنۡ اُخۡرَجَ وَقَدۡ خَلَتِ
الۡقُرُوۡنُ مِنۡ قَبۡلِىۡ ۚ وَهُمَا يَسۡتَغِيۡثٰنِ
اللّٰهَ وَيۡلَكَ اٰمِنۡ ۖ اِنَّ وَعۡدَ اللّٰهِ
حَقٌّ ۚ فَيَقُوۡلُ مَا هٰذَاۤ اِلَّاۤ اَسَاطِيۡرُ
الۡاَوَّلِيۡنَ ﴿۱۷﴾

اُولٰٓئِكَ الَّذِيۡنَ حَقَّ عَلَيۡهِمُ الۡقَوۡلُ
فِىۡۤ اُمَمٍ قَدۡ خَلَتۡ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ مِّنَ
الۡجِنِّ وَالۡاِنۡسِ ؕ اِنَّهُمۡ كَانُوۡا
خٰسِرِيۡنَ ﴿۱۸﴾

وَلِكُلٍّ دَرَجٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوۡا ۚ
وَلِيُوَفِّيَهُمۡ اَعۡمَالَهُمۡ وَهُمۡ لَا
يُظۡلَمُوۡنَ ﴿۱۹﴾

وَيَوۡمَ يُعۡرَضُ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا عَلَى
النَّارِ ؕ اَذۡهَبۡتُمۡ طَيِّبٰتِكُمۡ فِىۡ
حَيَاتِكُمُ الدُّنۡيَا وَاسۡتَمۡتَعۡتُمۡ بِهَا ۚ
فَالۡيَوۡمَ تُجۡزَوۡنَ عَذَابَ الۡهُوۡنِ بِمَا

---

15) *ఉఫిన్:* ఛీ పొండి! ఇది అయిష్టతను, ఏవగింపును తెలిపే పదం.
16) అల్లాహ్ (సు.త.) వాక్కుకు చూడండి, 38:85.

كُنتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ تَفْسُقُونَ ⑳

అవిధేయతకు ప్రతిఫలంగా, ఈ రోజు మీకు అవమానకరమైన శిక్ష విధించబడుతుంది." (1/8)

وَاذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ㉑

21. * మరియు జ్ఞాపకం చేసుకోండి, 'ఆద్ జాతి సోదరుడు (హూద్) **ఇసుక దిబ్బలలో**[17] ఉన్న తన జాతి వారిని హెచ్చరించింది. మరియు అలా హెచ్చరించే వారు అతనికి పూర్వం కూడా వచ్చారు మరియు అతని తరువాత కూడా వచ్చారు. (అతను ఇలా అన్నాడు): "మీరు అల్లాహ్‌ను తప్ప ఇతరులను ఆరాధించకండి. (అలా చేస్తే) నిశ్చయంగా, ఆ గొప్ప దినమున మీపై పడబోయే, ఆ శిక్షను గురించి నేను భయపడుతున్నాను."

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِتَأْفِكَنَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ㉒

22. వారిలా అన్నారు: "మా దేవతల నుండి మమ్మల్ని దూరం చేయటానికా నీవు వచ్చింది? నీవు సత్యవంతుడవే అయితే నీవు బెదిరించే (ఆ శిక్షను) తీసుకురా!"

قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِندَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُم مَّا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَٰكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ㉓

23. (హూద్) అన్నాడు: "నిశ్చయంగా దాని (ఆ శిక్ష) జ్ఞానం కేవలం అల్లాహ్‌కే ఉంది. మరియు నేను మాత్రం నాకు ఇచ్చి పంప బడిన సందేశాన్ని మీకు అందజేస్తున్నాను. కాని, నేను మిమ్మల్ని మూఢత్వంలో పడి పోయిన వారిగా చూస్తున్నాను!"

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا هَٰذَا عَارِضٌ

24. ఆ తరువాత వారు దానిని (ఆ శిక్షను) ఒక దట్టమైన మేఘం రూపంలో వారి లోయల వైపునకు రావటం చూసి ఇలా అన్నారు: "ఈ మేఘం మాకు వర్షం ఇస్తుంది!" [18] (హూద్

---

17) **అల్-అ'హ్ఖాఫు:** *'హిఖ్ఫున్* (ఏక వచనం): అంటే పొడువుగా పోయే ఇసుక దిబ్బలు. ఇది హూద్ ('అ.స.) జాతి వారైన 'ఆద్‌లు నివసించే ప్రాంతం పేరు. ఇది **'హ'దర్‌మౌత్** (యమన్) ప్రాంతంలో ఉంది. వారు కూడా హద్దులుమీరి ప్రవర్తించారు.

18) 'ఆయి'షహ్ (ర.'అన్హా) దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) తో అన్నారు: "ప్రజలు మేఘాలను చూసి సంతోషపడుతారు. కానీ మేఘాలను చూసినప్పుడు మీరు ('స'అ.స.) ఆందోళన పడతా రెందుకు?" దానికి అతను ('స'అ.స.) జవాబిచ్చారు: " 'ఆయి'షహ్ (ర.'అన్హా) ఈ

مُّمۡطِرُنَا ؕ بَلۡ هُوَ مَا اسۡتَعۡجَلۡتُمۡ
بِهٖ ؕ رِيۡحٌ فِيۡهَا عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ۙ ﴿24﴾

అన్నాడు): "కాదు కాదు, మీరు దేనికి తొందర పెడుతున్నారో అది (ఆ శిక్ష) ఇదే! ఒక తుఫాను గాలి అందులో బాధాకరమైన శిక్ష ఉంది;

تُدَمِّرُ كُلَّ شَىۡءٍۢ بِاَمۡرِ رَبِّهَا
فَاَصۡبَحُوۡا لَا يُرٰۤى اِلَّا مَسٰكِنُهُمۡ ؕ
كَذٰلِكَ نَجۡزِى الۡقَوۡمَ الۡمُجۡرِمِيۡنَ ﴿25﴾

25. "అది తన ప్రభువు ఆజ్ఞతో ప్రతి దానిని నాశనం చేస్తుంది." చివరకు వారి నివాసస్థలాలు తప్ప, అక్కడ ఏమీ కనిపించకుండా పోయాయి. ఈ విధంగా మేము నేరస్తులకు ప్రతీకారం చేస్తాము.

وَلَقَدۡ مَكَّنّٰهُمۡ فِيۡمَاۤ اِنۡ مَّكَّنّٰكُمۡ
فِيۡهِ وَجَعَلۡنَا لَهُمۡ سَمۡعًا وَّاَبۡصَارًا
وَّاَفۡـِٕدَةً ۖ فَمَاۤ اَغۡنٰى عَنۡهُمۡ سَمۡعُهُمۡ
وَلَاۤ اَبۡصَارُهُمۡ وَلَاۤ اَفۡـِٕدَتُهُمۡ مِّنۡ
شَىۡءٍ اِذۡ كَانُوۡا يَجۡحَدُوۡنَ بِاٰيٰتِ
اللّٰهِ وَحَاقَ بِهِمۡ مَّا كَانُوۡا بِهٖ
يَسۡتَهۡزِءُوۡنَ ﴿26﴾

26. మరియు వాస్తవానికి మేము వారిని దృఢంగా స్థిరపరచి ఉన్నాము; ఆ విధంగా మేము (ఓ *ఖురైషులారా*) మిమ్మల్ని కూడా స్థిరపరచ లేదు. మేము వారికి చెవులను, కన్నులను మరియు హృదయాలను ఇచ్చాము. కాని వారి చెవులూ, కళ్ళూ మరియు హృదయాలు వారికి ఉపయోగ పడలేదు; ఎందుకంటే వారు అల్లాహ్ సూచనలను తిరస్కరిస్తూ ఉండేవారు మరియు వారు దేని గురించి పరిహాసం చేస్తూ ఉండేవారో అదే వారిని చుట్టుకున్నది.

وَلَقَدۡ اَهۡلَكۡنَا مَا حَوۡلَـكُمۡ مِّنَ
الۡقُرٰى وَصَرَّفۡنَا الۡاٰيٰتِ لَعَلَّهُمۡ
يَرۡجِعُوۡنَ ﴿27﴾

27. మరియు వాస్తవానికి, మేము మీ చుట్టు ప్రక్కల ఎన్నో నగరాలను నాశనం చేశాము. మరియు వారు (సత్యం వైపునకు) మరలి వస్తారేమోనని, మా సంకేతాలను వారికి ఎన్నో విధాలుగా చూపాము.

فَلَوۡلَا نَصَرَهُمُ الَّذِيۡنَ اتَّخَذُوۡا مِنۡ
دُوۡنِ اللّٰهِ قُرۡبَانًا اٰلِهَةً ؕ بَلۡ ضَلُّوۡا
عَنۡهُمۡ ۚ وَذٰلِكَ اِفۡكُهُمۡ وَمَا كَانُوۡا
يَفۡتَرُوۡنَ ﴿28﴾

28. అల్లాహ్‌ను వదలి – తమను ఆయన సాన్నిధ్యానికి తేగల వారని – వారు భావించిన, వారి దేవతలు వారికి ఎందుకు సహాయం చేయవు? అలా కాదు! అవి వారిని త్యజించాయి. ఎందుకంటే అది కేవలం వారి

మేఘాలలో అల్లాహ్ (సు.త.) శిక్ష లేదనే హామీ ఏమీ లేదు కదా! ఒక జాతి గాలి శిక్షతో నాశనం చేయబడింది కదా! వారు కూడా మేఘాలను చూసి అన్నారు: 'ఈ మేఘాలు మాపై వర్షం కురిపిస్తాయి.' " ('స. బు'ఖారీ, 'స. ముస్లిం) మేఘాలను చూసినప్పుడు దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) *దు'ఆ* చేసే వారు. దీనికి చూడండి, 69:6-8, 7:72, 11:53-56.

భ్రమ. మరియు వారు కల్పించుకున్న బూటక కల్పన మాత్రమే!

وَاِذْ صَرَفْنَآ اِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُوْنَ الْقُرْاٰنَ ۚ فَلَمَّا حَضَرُوْهُ قَالُوْٓا اَنْصِتُوْا ۚ فَلَمَّا قُضِىَ وَلَّوْا اِلٰى قَوْمِهِمْ مُّنْذِرِيْنَ ﴿٢٩﴾

29. మరియు (ఓ ము'హమ్మద్!) **జిన్నాతుల** ఒక సమూహాన్ని [19] మేము – ఖుర్ఆన్‌ను వినటానికి – నీ వైపునకు మొగ్గినట్లు చేసినపుడు, వారు అక్కడ చేరిన తరువాత పరస్పరం ఇలా మాట్లాడు కున్నారు: "నిశ్శబ్దంగా వినండి!" అది (ఆ పఠనం) ముగిసిన తరువాత, వారు హెచ్చరిక చేసేవారిగా, తమ జాతి వైపునకు మరలి పోయారు.

قَالُوْا يٰقَوْمَنَآ اِنَّا سَمِعْنَا كِتٰبًا اُنْزِلَ مِنْۢ بَعْدِ مُوْسٰى مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِىْٓ اِلَى الْحَقِّ وَاِلٰى طَرِيْقٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٣٠﴾

30. వారు (జిన్నాతులు) ఇలా అన్నారు: "ఓ మా జాతి వారలారా! వాస్తవంగా మేము మూసా తరువాత అవతరింపజేయబడిన ఒక గ్రంథాన్ని విన్నాము. అది దానికి పూర్వం వచ్చిన దానిని (*తౌరాత్‌ను*) ధృవీకరిస్తుంది; సత్యం వైపునకు మరియు ఋజుమార్గం (*ఇస్లాం*) వైపునకు మార్గదర్శకత్వం చేస్తుంది.[20]

يٰقَوْمَنَآ اَجِيْبُوْا دَاعِىَ اللّٰهِ وَاٰمِنُوْا بِهٖ يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِّنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣١﴾

31. "మా జాతి వారలారా! అల్లాహ్ వైపునకు పిలిచే వానిని అనుసరించండి. మరియు ఆయన (అల్లాహ్)ను విశ్వసించండి. ఆయన మీ పాపాలను క్షమిస్తాడు మరియు మిమ్మల్ని బాధాకరమైన శిక్ష నుండి కాపాడుతాడు.

---

19) **నఫరన్:** అంటే '3నుండి 10 వరకు' ఉండే సంఖ్యల సమూహం. ఈ సంఘటన మక్కహ్-'తాయఫ్ దారిలో **న'ఖ్ల** లోయలో సంభవించింది. వివరాలకు చూ. **72:1-15.** ('స. ముస్లిం, 'స. బు'ఖారీ) ఈ సంఘటన తరువాత జిన్నాతుల రాయబారులు దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) దగ్గరికి ఎన్నోసార్లు ఇస్లాం స్వీకరించటానికి, నేర్చుకోవటానికి వచ్చాయి. (ఇబ్నె-కసీ'ర్).

20) ప్రవక్తలందరూ మానవులే! జిన్నాతులలో ప్రవక్తలు వచ్చినట్లు ఖుర్ఆన్‌లో, 'స'హీ'హ్ 'హదీస్'లలో లేదు. చూడండి, **16;43, 25:20.** ఈ *సూరహ్‌లోని ఆయత్ లలో* దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) **జిన్నాతులకు కూడా ప్రచారం చేశారని తెలుస్తోంది.** ***

32. "మరియు అల్లాహ్ వైపునకు పిలిచే వానిని అనుసరించని వాడు భూమిలో (అల్లాహ్ నుండి) తప్పించుకోలేడు. మరియు అతడికి, ఆయన తప్ప మరొక సంరక్షకుడు లేడు. అలాంటి వారు స్పష్టంగా మార్గభ్రష్టత్వంలో పడి ఉన్నట్లే!"

وَمَنْ لَّا يُجِبْ دَاعِيَ اللّٰهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْاَرْضِ وَلَيْسَ لَهٗ مِنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِيَآءُ ؕ اُولٰٓئِكَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿32﴾

33. ఏమీ? వారికి తెలియదా? నిశ్చయంగా, ఆకాశాలనూ మరియు భూమినీ సృష్టించిన వాడు అల్లాహ్ యేనని మరియు ఆయన వారిని సృష్టించటంలో అలసిపోడని, మరణించిన వారిని తిరిగి బ్రతికించగల సామర్థ్యం గలవాడని? అలా కాదు ఎందుకు కలిగి లేదు? నిశ్చయంగా, ఆయన ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు (అధికారం గలవాడు).

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَمْ يَعْيَ بِخَلْقِهِنَّ بِقٰدِرٍ عَلٰۤى اَنْ يُّحْيِۦَ الْمَوْتٰى ؕ بَلٰۤى اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿33﴾

34. మరియు అవిశ్వాసులు నరకం వద్దకు తేబడిన రోజు (వారిని ఇలా ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది): "ఏమిటీ? ఇది సత్యం కాదా?" వారంటారు: "అవును! మా ప్రభువు సాక్షిగా (ఇది సత్యమే!)" (అల్లాహ్) వారితో ఇలా అంటాడు: "ఇప్పుడు, మీ తిరస్కార వైఖరికి బదులుగా శిక్షను చవిచూడండి!"

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ ؕ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ ؕ قَالُوْا بَلٰى وَرَبِّنَا ؕ قَالَ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿34﴾

35. కావున నీవు (ఓ ప్రవక్తా!) సహనం వహించు! దృఢ సంకల్పం గల ప్రవక్తలు సహనం వహించినట్లు; మరియు వారి విషయంలో తొందరపడకు. నిశ్చయంగా, వారికి వాగ్దానం చేయబడిన (శిక్షను) వారు చూసిన రోజు; వారు (ఈ ప్రపంచంలో) దినం లోని ఒక ఘడియ కంటే ఎక్కువ కాలం గడప లేదని అనుకుంటారు, ఇదే మా సందేశం! అలాంటప్పుడు, దుష్టులు (ఫాసిఖూన్) గాక, ఇతరులు నశింపజేయబడతారా?

فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ اُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَّهُمْ ؕ كَاَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوْعَدُوْنَ ۙ لَمْ يَلْبَثُوْۤا اِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ ؕ بَلٰغٌ ۚ فَهَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿35﴾

*****

47. సూరహ్ ము'హమ్మద్

سُوْرَةُ مُحَمَّدٍ

దీని మరొక పేరు **అల్-ఖితాల్,** అని కూడా ఉంది. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) పేరు **2**వ *ఆయత్‌*లో వచ్చింది. ఇందులో **38** *ఆయాతులు* ఉన్నాయి. ఇది మొదటి **మదీనహ్** కాలపు *సూరాహ్* లలోనిది. ఇంత వరకు **5/6**వ భాగం ఖుర్ఆన్ పూర్తయ్యింది. ఈ మిగిలిన **1/6**వ భాగంలో చిన్నచిన్న *సూరాహ్‌లు* ఉన్నాయి. ఈ సమూహంలోని **3** (47-49) సూ.లలో, ఇది మొదటిది.

ము'హమ్మద్ ('స'అ.స.) పేరు ఖుర్ఆన్‌లో **4** సార్లు వచ్చింది. 3:144, 33:40, 47:2 మరియు 48:29లలో. **అ'హ్మద్** ('స'అ.స.) అని, ఒకేసారి 61:6లో వచ్చింది.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللهِ اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ①

1. ఎవరైతే సత్యాన్ని తిరస్కరించి (ఇతరులను) అల్లాహ్ మార్గం నుండి నిరోధించారో, వారి కర్మలను ఆయన (అల్లాహ్) నిష్ఫలం చేశాడు.

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَاٰمَنُوْا بِمَا نُزِّلَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۙ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَاَصْلَحَ بَالَهُمْ ②

2. మరియు ఎవరైతే విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేస్తూ – **ముహమ్మద్** మీద అవతరింపజేయబడిన దాన్ని – తమ ప్రభువు తరఫు నుండి వచ్చిన దాన్ని సత్యమని విశ్వసించారో! వారి పాపాలను ఆయన తుడిచి వేశాడు మరియు వారి స్థితిని బాగుపరిచాడు.

ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَاَنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَّبِّهِمْ ؕ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللهُ لِلنَّاسِ اَمْثَالَهُمْ ③

3. ఇలా ఎందుకు జరిగిందంటే! వాస్తవానికి అవిశ్వాసులు అసత్యాన్ని అనుసరించారు మరియు విశ్వసించినవారు తమ ప్రభువు తరఫు నుండి వచ్చిన సత్యాన్ని అనుసరించారు. ఈ విధంగా అల్లాహ్! ప్రజలకు ఉదాహరణల ద్వారా (వారి స్థితిగతులను) తెలియజేస్తున్నాడు.

4. కావున మీరు సత్య-తిరస్కారులను (యుద్ధంలో) ఎదుర్కొన్నప్పుడు, [1] వారిపై ప్రాబల్యం పొందేవరకు, వారి మెడలపై కొట్టండి. ఆ తరువాత వారిని గట్టిగా బంధించండి, (యుద్ధం ముగిసిన) తరువాత వారిని కనికరించి వదిలి పెట్టండి, లేదా పరిహార ధనం తీసుకొని వదిలి పెట్టండి. [2] (మీతో) యుద్ధం చేసేవారు తమ ఆయుధాలను పడవేసే వరకు (వారితో పోరాడండి). ఇది మీరు చేయవలసిన పని. అల్లాహ్ తలుచుకుంటే ఆయన వారికి ప్రతీకారం చేసేవాడు, కాని మిమ్మల్ని ఒకరి ద్వారా మరొకరిని పరీక్షించటానికి (ఆయన ఇలా చేశాడు). మరియు ఎవరైతే అల్లాహ్ మార్గంలో చంపబడ్డారో, అలాంటి వారి కర్మలను ఆయన వ్యర్థం చేయడు.

فَاِذَا لَقِيْتُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَضَرْبَ الرِّقَابِ ؕ حَتّٰٓى اِذَآ اَثْخَنْتُمُوْهُمْ فَشُدُّوا الْوَثَاقَ ۙ فَاِمَّا مَنًّاۢ بَعْدُ وَاِمَّا فِدَآءً حَتّٰى تَضَعَ الْحَرْبُ اَوْزَارَهَا ۛۚ ذٰلِكَ ۛؕ وَلَوْ يَشَآءُ اللّٰهُ لَانْتَصَرَ مِنْهُمْ ۙ وَلٰـكِنْ لِّيَبْلُوَا۟ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ ؕ وَالَّذِيْنَ قُتِلُوْا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَلَنْ يُّضِلَّ اَعْمَالَهُمْ ④

5. ఆయన వారికి మార్గదర్శకత్వం చేస్తాడు మరియు వారి స్థితిని చక్కబరుస్తాడు.

سَيَهْدِيْهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ۚ⑤

6. మరియు వారికి తెలియజేసి యున్న స్వర్గం లోకి వారిని ప్రవేశింపజేస్తాడు.

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ⑥

7. ఓ విశ్వాసులారా! ఒకవేళ మీరు అల్లాహ్‌కు (ఆయన మార్గంలో) సహాయ పడితే, ఆయన మీకు సహాయం చేస్తాడు మరియు మీ పాదాలను స్థిరపరుస్తాడు. [3]

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ اَقْدَامَكُمْ ⑦

---

1) ప్రతి మానవునికి తనకు నచ్చిన ధర్మాన్ని అనుసరించే హక్కు ఉంది. **ధర్మ విషయంలో బలవంతం** లేదు, చూడండి **2:256.** కావున ఎవరైనా మీ ఇస్లాం ధర్మపాలన కారణంగా మీపై దౌర్జన్యాలు చేస్తే! మీరు ఇస్లాంపై నడవకుండా మీ స్వాతంత్ర్యాన్ని భంగపరిస్తే వారితో మీ మాన ప్రాణాల రక్షణ మరియు మీ ఇస్లాంధర్మరక్షణకై, వారిని పూర్తిగా అణగద్రొక్కే వరకు, లేదా వారిని ఖైదీలుగా చేసుకునే వరకు, వారితో భయంకరంగా పోరాడడమే *జిహాద్.* వారిపై ప్రాబల్యం వహించిన తరువాత వారిని బంధించండి. యుద్ధం ముగిసిన తరువాత వారిలో మంచితనం చూస్తే వారిని కనికరించి, లేదా పరిహారం తీసుకొని వదలండి. చూడండి, 2:190-191. ఇంకా చూ. *జిహాద్‌ను* గురించి అవతరింపజేయబడిన మొట్టమొదటి ఆయత్‌లకు, 22:39-40.

2) పరిహార ధనానికి బదులుగా యుద్ధ ఖైదీలను పరస్పరం మార్పిడి కూడా చేసుకోవచ్చు.

3) చూడండి, 22:40.

وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَتَعْسًا لَّهُمْ وَاَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ⑧

8. ఇక పోతే సత్యాన్ని తిరస్కరించిన వారికి వినాశం తప్పదు. మరియు (అల్లాహ్) వారి కర్మలు వృథా చేస్తాడు.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَرِهُوْا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ⑨

9. ఇది ఎందుకంటే వాస్తవానికి, వారు అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన దానిని అసహ్యించుకున్నారు, కాబట్టి ఆయన వారి కర్మలను విఫలం చేశాడు. [4] **(1/4)**

اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۭ دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ۡ وَلِلْكٰفِرِيْنَ اَمْثَالُهَا ⑩

10. * ఏమీ? వారు భూమిలో సంచరించి చూడలేదా? వారికి పూర్వం గతించిన వారి పర్యవసానం ఏమయిందో? అల్లాహ్ వారిని నిర్మూలించాడు. మరియు సత్య-తిరస్కారులకు అలాంటి గతే పట్టబోతోంది. [5]

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَوْلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَاَنَّ الْكٰفِرِيْنَ لَا مَوْلٰى لَهُمْ ⑪

11. ఇది ఎందుకంటే! నిశ్చయంగా, విశ్వసించిన వారి సంరక్షకుడు అల్లాహ్! మరియు నిశ్చయంగా, సత్య-తిరస్కారులకు సంరక్షకుడు ఎవ్వడూ లేడు. [6]

اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۭ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا يَتَمَتَّعُوْنَ وَيَاْكُلُوْنَ كَمَا تَاْكُلُ الْاَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ⑫

12. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్! విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసే వారిని స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. వాటి క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. మరియు సత్యాన్ని తిరస్కరించి భోగభాగ్యాలలో మునిగి ఉండి పశువుల మాదిరిగా తింటున్నవారి నివాసం

---

4) కర్మలంటే ఇక్కడ సత్య-తిరస్కారుల సత్కర్మలు విఫలమవుతాయి. విశ్వాసం లేనిదే ఎన్ని పుణ్య కార్యాలు చేసినా అవి విఫలమే అవుతాయి. పరలోకంలో వాటికి ఎలాంటి మంచి ఫలితం దొరకదు. సత్యతిరస్కారుల గమ్యస్థానం నరకమే.

5) చూడండి, 6:10.

6) ఉ'హుద్ యుద్ధంలో మక్కహ్ ముష్రిక్‌లు తమకు కొంత ప్రాబల్యం దొరికినందుకు: *'అ'అలు హుబల్'* – హుబల్‌కు జై! అని, అంటే! విశ్వాసులు: *'అల్లాహు అ'అలా వ అజల్లు.'* – అల్లాహ్ మహోన్నతుడు, గొప్పస్థానం గలవాడు. అని అన్నారు. మరియు ముష్రికులు: *'లనల్-'ఉ'జ్జా వలా 'ఉ'జ్జా లకుమ్'* – 'ఉ'జ్జా మాతోపాటు ఉన్నాడు, 'ఉ'జ్జా మీతో లేడు. అని, అంటే! ముస్లింలు: *'అల్లాహు మౌలానా వలా మౌలా లకుమ్'* – అల్లాహ్ (సు.త.) మా సంరక్షకుడు, మీ సంరక్షకుడు ఎవ్వడూ లేడు! అని అన్నారు. ('స. బు'ఖారీ).

నరకాగ్నియే అవుతుంది.[7]

وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ هِىَ اَشَدُّ قُوَّةً مِّنْ قَرْيَتِكَ الَّتِىْٓ اَخْرَجَتْكَ اَهْلَكْنٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿13﴾

13. మరియు (ఓ ము'హమ్మద్!) నిన్ను బహిష్కరించిన నగరం కంటే బలమైన ఎన్నో నగరాలను మేము నాశనం చేశాము వారికి సహాయపడే వాడెవ్వడూ లేక పోయాడు.[8]

اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ كَمَنْ زُيِّنَ لَهٗ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ وَاتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ ﴿14﴾

14. ఏమీ? తన ప్రభువు తరఫు నుండి వచ్చిన స్పష్టమైన మార్గం మీద ఉన్నవాడు, తమ దుష్కార్యాలను మనోహరమైనవిగా భావించి, తమ మనోవాంఛలను అనుసరించే వారితో సమానుడు కాగలడా?

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِىْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ؕ فِيْهَآ اَنْهٰرٌ مِّنْ مَّآءٍ غَيْرِ اٰسِنٍ ۚ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهٗ ۚ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشّٰرِبِيْنَ ۚ۬ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى ؕ وَلَهُمْ فِيْهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ ؕ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِى النَّارِ وَسُقُوْا مَآءً حَمِيْمًا فَقَطَّعَ اَمْعَآءَهُمْ ﴿15﴾

15. భయ-భక్తులు గల వారికి వాగ్దానం చేయబడిన స్వర్గం యొక్క ఉదాహరణ ఇలా ఉంది: అందులో వాసన మరియు రంగు మారని నీటి సెలయేళ్ళు ఉంటాయి మరియు రుచి మారని పాల కాలువలు ఉంటాయి [9] మరియు అందులో త్రాగే వారికి మధురంగా వుండే మద్యపానపు కాలువలు ఉంటాయి మరియు అందులో శుద్ధమైన తేనె కాలువలు ఉంటాయి. మరియు వారి కొరకు అందులో అన్నిరకాల మంచి ఫలాలు మరియు వారి ప్రభువు నుండి క్షమాపణ కూడా ఉంటాయి.[10] ఇలాంటి వాడు – నరకాగ్నిలో శాశ్వతంగా ఉండి – సలసలకాగే నీటిని [11] త్రాగేందుకు

---

7) సత్య-తిరస్కారులకు, తమ ఐహిక జీవితానికే ప్రాధాన్యత నివ్వటం, అంటే కడుపు నింపుకోవటం మరియు లైంగిక అవసరాలను పూర్తిచేసుకోవటమే ప్రధానమైనది. వీరు పరలోక జీవితం గురించి పూర్తిగా అంధకారంలో పడి ఉన్నారు.

8) ఈ *ఆయత్* దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) యొక్క మక్కహ్ నుండి మదీనహ్ ప్రస్థానం చేసిన మొదటి రాత్రి అవతరింపజేయబడింది. ('తబరీ, ఇబ్నె-'అబ్బాస్, కథనం) ఇంకా చూడండి, 6:131.

9) చూడండి, 37:45-47 మరియు 56:19.

10) మీరు ఎప్పుడు ప్రార్థించినా **జన్నతుల్ ఫిర్దౌస్** కొరకే ప్రార్థించండి. అది స్వర్గాలలో అన్నిటి కంటే ఉత్తమమైనది. దాని నుంచే స్వర్గపు సెలయేర్లు ప్రారంభమవుతాయి. మరియు దాని పైననే అనంత కరుణామయుని సింహాసనం ('అర్ష్) ఉంది. ('స. బు'ఖారీ).

11) చూడండి, 6:70.

ఇవ్వబడి, దానితో ప్రేగులు కోయబడినట్లు బాధపడే వానితో సమానుడు కాగలడా?

16. మరియు (ఓ ము'హమ్మద్!) వారిలో (కపట-విశ్వాసులలో) నీ మాటలను చెవి యొగ్గి వినేవారు కొందరున్నారు. [12] కాని వారు నీ దగ్గర నుండి వెళ్ళిపోయిన తరువాత, జ్ఞానవంతులను ఇలా ప్రశ్నిస్తారు: "అతను చెప్పిందేమిటీ?" వారందరి హృదయాల మీద అల్లాహ్ ముద్రవేశాడు. మరియు వారు తమ మనోవాంఛలను అనుసరించారు. [13]

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُ اِلَيْكَ ۚ حَتّٰٓى اِذَا خَرَجُوْا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ اٰنِفًا ۟ اُولٰٓىِٕكَ الَّذِيْنَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ وَاتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ ⑯

17. మరియు మార్గదర్శకత్వం పొందిన వారికి ఆయన (అల్లాహ్) ఇంకా ఎక్కువగా సన్మార్గం చూపుతాడు మరియు వారి దైవ భీతిని (ధర్మనిష్ఠను) వృద్ధిచేస్తాడు.

وَالَّذِيْنَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَّاٰتٰىهُمْ تَقْوٰىهُمْ ⑰

18. ఏమీ? ఇప్పుడు వారు అంతిమ ఘడియ అకస్మాత్తుగా రావాలని ఎదురు చూస్తున్నారా? వాస్తవానికి, దాని చిహ్నాలు కూడా వచ్చేశాయి. [14] అది వచ్చిపడితే, ఇక వారికి హితోపదేశం స్వీకరించే అవకాశం ఎక్కడ ఉంటుంది?

فَهَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً ۚ فَقَدْ جَآءَ اَشْرَاطُهَا ۚ فَاَنّٰى لَهُمْ اِذَا جَآءَتْهُمْ ذِكْرٰىهُمْ ⑱

19. కావున తెలుసుకో! నిశ్చయంగా అల్లాహ్ తప్ప మరొక ఆరాధ్య దేవుడు లేడు. కావున నీ పొరపాట్లకు, విశ్వాస పురుషుల మరియు విశ్వాస స్త్రీల (మన్నింపు) కొరకు కూడా క్షమాపణ వేడుకో![15] మరియు

فَاعْلَمْ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْۢبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ ۗ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوٰىكُمْ ⑲

---

12) చూడండి, 6:25 మరియు 10:42-43.

13) చూడండి, 2:7.

14) దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) ప్రవచనం: 'నా కాలం మరియు పునరుత్థానదినం ఈ రెండు వ్రేళ్ళవలే ఉన్నాయి.' అంటూ అతను ('స'అ.స.) తన రెండు వ్రేళ్ళను చూపుతూ అన్నారు: 'ఏ విధంగా నైతే ఒక వ్రేలు మరొక వ్రేలుతో కొద్ది మాత్రమే పొడవుగా ఉందో, అదేవిధంగా పునరుత్థానదినం నా తరువాత కొంత కాలంలోనే రానున్నది.' ('స. బు'ఖారీ).

15) దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) ప్రవచనం: 'ప్రజలారా! అల్లాహ్ (సు.త.) సన్నిధిలో, పశ్చాత్తాప పడుతూ క్షమాపణలు వేడుకుంటూ ఉండండి. నేను కూడా అల్లాహ్ (సు.త.) సన్నిధిలో ప్రతి రోజూ **డెబ్భై** కంటే ఎక్కువ సార్లు పశ్చాత్తాపపడుతూ క్షమాపణ వేడుకుంటూ ఉంటాను.' ('స. బు'ఖారీ)

అల్లాహ్‌కు మీ కార్యకలాపాలు మరియు మీ (అంతిమ) నివాసం కూడా తెలుసు.

20. మరియు విశ్వసించిన వారు ఇలా అంటున్నారు: "(యుద్ధం చేయమని) ఒక సూరహ్ (ఆదేశం) ఎందుకు అవతరింపజేయ బడలేదు?" [16] కాని ఇప్పుడు స్పష్టమైన సూరహ్ అవతరింపజేయబడి – అందు యుద్ధ ప్రస్తావన ఉన్నప్పుడు – తమ హృదయాలలో రోగం (కపటం) ఉన్నవారు, మరణ సమయంలో సొమ్మసిల్లిన వాడు చూసినట్లు, నీ వైపునకు చూడటాన్ని, నీవు గమనిస్తావు. [17] కాని అది వారికే మేలైనదై ఉండేది –

وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُوْرَةٌ ۚ فَاِذَآ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَّذُكِرَ فِيْهَا الْقِتَالُ ۙ رَاَيْتَ الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ يَّنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ۗ فَاَوْلٰى لَهُمْ ۚ ⑳

21. వారు (అల్లాహ్ కు) విధేయత చూపి మంచి మాటలు పలికి ఉంటే! ఇక (*జిహాద్* కొరకు) దృఢమైన నిర్ణయం తీసుకోబడినప్పుడు, వారు అల్లాహ్ పక్షానా సత్యవంతులుగా నిలబడి ఉన్నట్లయితే అది వారి కొరకే బావుండేది!

طَاعَةٌ وَّقَوْلٌ مَّعْرُوْفٌ ۗ فَاِذَا عَزَمَ الْاَمْرُ ۗ فَلَوْ صَدَقُوا اللّٰهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ۚ ㉑

22. (వారితో ఇలా అను): "ఏమీ? (మీకు అధికారం లభిస్తే) మీరు (అల్లాహ్) ఆజ్ఞా పాలనకు విముఖులై, మరల భూమిలో సంక్షోభం రేకెత్తిస్తూ మీ బంధుత్వాలను తెంపుకుంటారా?" [18]

فَهَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ تَوَلَّيْتُمْ اَنْ تُفْسِدُوْا فِي الْاَرْضِ وَتُقَطِّعُوْٓا اَرْحَامَكُمْ ㉒

23. ఇలాంటి వారినే అల్లాహ్ శపించాడు (బహిష్కరించాడు). వారిని చెవిటి వారిగా చేశాడు మరియు వారి కండ్లను గ్రుడ్డి చేశాడు.

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فَاَصَمَّهُمْ وَاَعْمٰٓى اَبْصَارَهُمْ ㉓

24. వారు ఈ ఖుర్ఆన్‌ను గురించి యోచించరా? లేదా వారి హృదయాల మీద తాళాలు పడివున్నాయా?

اَفَلَا يَتَدَبَّرُوْنَ الْقُرْاٰنَ اَمْ عَلٰى قُلُوْبٍ اَقْفَالُهَا ㉔

---

16) ఈ సూరహ్ 22:39 కంటే ముందు అవతరింపజేయబడింది.

17) చూడండి, 4:77 ఇటువంటి వాక్యానికి.

18) ఈ తాత్పర్యమే నోబుల్ ఖుర్ఆన్ మరియు సాంప్రదాయక అనువాదాలలో కూడా ఉంది.

إِنَّ الَّذِيْنَ ارْتَدُّوْا عَلٰٓى اَدْبَارِهِمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ ۭ وَاَمْلٰى لَهُمْ ﴿25﴾

25. మార్గదర్శకత్వం స్పష్టమైన తర్వాత కూడా, ఎవరైతే తమ వీపులు త్రిప్పుకొని మరలి పోయారో! నిశ్చయంగా, షై'తాన్ (వారి చేష్టలను) వారికి మంచివిగా చూపాడు మరియు (అల్లాహ్) వారికి వ్యవధినిచ్చాడు.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ كَرِهُوْا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ سَنُطِيْعُكُمْ فِيْ بَعْضِ الْاَمْرِ ۚ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ ﴿26﴾

26. ఇది ఎందుకంటే, వాస్తవానికి వారు, అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన దానిని అసహ్యించుకున్న వారితో ఇలా అన్నందుకు: "మేము కొన్ని విషయాలలో మిమ్మల్ని అనుసరిస్తాము." అల్లాహ్‌కు వారి రహస్య సమాలోచనలను గురించి బాగా తెలుసు. [19]

فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلٰۗىِٕكَةُ يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ﴿27﴾

27. అయితే దైవదూతలు వారి ఆత్మలను వశపరచుకొని, వారి ముఖాల మీద మరియు వీపుల మీద కొడుతూ వారిని తీసుకు వెళ్ళే టప్పుడు వారి పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది? [20]

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اتَّبَعُوْا مَآ اَسْخَطَ اللّٰهَ وَكَرِهُوْا رِضْوَانَهٗ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿28﴾

28. ఇది వాస్తవానికి, వారు అల్లాహ్‌కు ఆగ్రహం కలిగించే విధానాన్ని అనుసరించి నందుకు మరియు ఆయన సమ్మతించే మార్గాన్ని అసహ్యించుకున్నందుకు! కావున ఆయన వారి కర్మలను వృధా చేశాడు.

اَمْ حَسِبَ الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَنْ لَّنْ يُّخْرِجَ اللّٰهُ اَضْغَانَهُمْ ﴿29﴾

29. ఏమీ? తమ హృదయాలలో వ్యాధి ఉన్నవారు, అల్లాహ్ వారి ద్వేషాన్ని బయట పెట్టడని భావిస్తున్నారా? [21]

وَلَوْ نَشَاۗءُ لَاَرَيْنٰكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيْمٰهُمْ ۭ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِيْ لَحْنِ الْقَوْلِ ۭ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ﴿30﴾

30. మరియు మేము తలచుకుంటే, వారిని నీకు చూపేవారం; వారి లక్షణాలను బట్టి నీవు వారిని తెలుసుకో గలవు. మరియు వారు మాట్లాడే రీతిని బట్టి, వారిని నీవు తప్పక తెలుసుకోగలవు. మరియు అల్లాహ్‌కు మీ కర్మలు బాగాతెలుసు.

---

19) చూడండి, 4:81.

20) ఇటువంటి వాక్యాల కోసం చూడండి, 6:93 మరియు 8:50.

21) *అ'ద్'గానున్: 'ది'గ్నున్* యొక్క బహువచనం. ద్వేషం, పగ, అసహ్యం, ఏవగింపు.

31. మరియు నిశ్చయంగా మీలో (అల్లాహ్ మార్గంలో) పాటుపడే వారెవరో మరియు సహనం వహించేవారెవరో! చూసే వరకు మేము మిమ్మల్ని తప్పక పరీక్షిస్తాము. [22] మరియు మేము మీ ప్రతిజ్ఞా వచనాలను కూడా పరీక్షిస్తాము.

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجٰهِدِيْنَ مِنْكُمْ وَالصّٰبِرِيْنَ ۙ وَنَبْلُوَا۟ اَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾

32. నిశ్చయంగా, మార్గదర్శకత్వం స్పష్టంగా తెలిసిన తర్వాత కూడా, సత్యాన్ని తిరస్కరించి, ప్రజలను అల్లాహ్ మార్గం నుండి నిరోధిస్తూ, ప్రవక్తతో విరోధం కలిగివున్న వారు, [23] అల్లాహ్‌కు ఏ మాత్రం నష్టం కలిగించలేరు. కాని ఆయన వారి కర్మలను నిష్ఫలం చేయగలడు. **(3/8)**

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَشَآقُّوا الرَّسُوْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰى ۙ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔا ؕ وَسَيُحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾

33. * ఓ విశ్వసించిన ప్రజలారా! మీరు అల్లాహ్‌కు విధేయులై ఉండండి మరియు ప్రవక్తను అనుసరించండి మరియు మీ కర్మలను వ్యర్థం చేసుకోకండి. [24]

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَلَا تُبْطِلُوْٓا اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾

34. నిశ్చయంగా, సత్యాన్ని తిరస్కరిస్తూ ప్రజలను అల్లాహ్ మార్గం నుండి నిరోధిస్తూ ఉండి, సత్య-తిరస్కారులుగానే మరణించిన వారిని అల్లాహ్ ఎంత మాత్రం క్షమించడు.

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ مَاتُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

35. కావున మీరు (న్యాయం కొరకు పోరాడు తున్నప్పుడు) ధైర్యాన్ని విడకండి మరియు సంధి కొరకు అడగకండి. మరియు మీరే ప్రాబల్యం వహిస్తారు, [25] ఎందుకంటే అల్లాహ్ మీకు తోడుగా ఉన్నాడు మరియు ఆయన మీ కర్మలను వృథా కానివ్వడు.

فَلَا تَهِنُوْا وَتَدْعُوْٓا اِلَى السَّلْمِ ۖۗ وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ ۖۗ وَاللّٰهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَّتِرَكُمْ اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٥﴾

---

22) చూడండి, 3:140.

23) చూడండి, 8:13 మరియు 2:190.

24) చూ. 53:32 ఎన్ని మంచి పనులు చేసినా అవి అల్లాహ్ (సు.త.) మరియు ఆయన ప్రవక్త ('స'అ.స.) విధేయతల పరిధి నుండి బయట ఉంటే అవి వ్యర్థమే అవుతాయి.

25) వంకర అక్షరాలలో ఉన్నది, జూనాగఢీ గారి తాత్పర్యము. చూడండి, 3:139 కాని మీరు మీ శత్రువులకంటే బలహీనులుగా ఉన్నారనుకుంటే సంధి చేసుకోవచ్చు. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) మక్కహ్ ముష్రికులతో హుదైబియాలో **10** సంవత్సరాల సంధి చేసుకున్నారు.

36. నిశ్చయంగా, ఈ ప్రాపంచిక జీవితం ఒక ఆట మరియు కాలక్షేపం మాత్రమే. ఒకవేళ మీరు విశ్వసించి దైవభీతి కలిగి ఉన్నట్లయితే, ఆయన మీకు మీ ప్రతిఫలం ఇస్తాడు. మరియు మీ నుండి ధనాన్ని అడగడు.[26]

إِنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ۚ وَإِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا يُؤْتِكُمْ أُجُوْرَكُمْ وَلَا يَسْـَٔلْكُمْ اَمْوَالَكُمْ ﴿٣٦﴾

37. ఒకవేళ ఆయన దానిని (ధనాన్నే) అడిగితే మరియు దాని కొరకు గట్టి పట్టు పట్టితే, మీరు పిసినారితనం చూపుతారు. మరియు ఆయన మీ కాపట్యాన్ని బట్టబయలు చేస్తాడు.

اِنْ يَّسْـَٔلْكُمُوْهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخَلُوْا وَيُخْرِجْ اَضْغَانَكُمْ ﴿٣٧﴾

38. ఇదిగో చూడండి! వారు మీరే! అల్లాహ్ మార్గంలో ఖర్చు చేయండని పిలువ బడుతున్న వారు. కాని మీలో కొందరు పిసినారితనం వహిస్తున్నారు. మరియు ఎవడు పిసినారితనం వహిస్తున్నాడో, అతడు నిజానికి తన పట్లనే పిసినారితనం వహిస్తున్నాడు. మరియు అల్లాహ్ స్వయం సమృద్ధుడు మరియు మీరే కొరతగల (పేద) వారు.[27] మరియు మీరు విముఖులైతే ఆయన మీకు బదులుగా ఇతర జాతిని మీ స్థానంలో తేగలడు, అప్పుడు వారు మీలాంటివారై ఉండరు.

هٰٓاَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ فَمِنْكُمْ مَّنْ يَّبْخَلُ ۚ وَمَنْ يَّبْخَلْ فَاِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَّفْسِهٖ ۗ وَاللّٰهُ الْغَنِيُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ۙ ثُمَّ لَا يَكُوْنُوْٓا اَمْثَالَكُمْ ﴿٣٨﴾

*****

26) అల్లాహ్ (సు.త.) కు మీ ధనం అవసరం లేదు. మదీనహ్ కాలపు మొదటి రోజులలోనే *'జకాత్* విధించబడింది. అది *ఇస్లాం* ధర్మాన్ని కాపాడుకోవటానికి దాని ప్రచారానికి మరియు ముస్లింల కుశలత కొరకు వారి సౌకర్యాల కొరకు. *'జకాత్* ఒక సంవత్సరం వరకు జమ ఉన్న ధన సంపత్తుల మీద, **2.5%** మాత్రమే. సంవత్సరం గడిచి పిదపనే *'జకాత్* ఇవ్వాలి. *'జకాత్* చెల్లించే వివరాలకు ధర్మవేత్తలను (ఫుఖహాలను) సంప్రదించండి.

27) అల్లాహ్ (సు.త.) మిమ్మల్ని ఖర్చుచేయమని ప్రోత్సహించేది. మీ ఆత్మశుద్ధి కొరకు, మీ చుట్టుప్రక్కలలో ఉండే పేదవారి అత్యావసరాలను పూర్తిచేయటానికి మరియు మీరు మీ శత్రువులపై ఆధిక్యత పొందటానికి. ***

48. సూరహ్ అల్-ఫత్'హ్

سُورَةُ الفَتْح

అల్-ఫత్'హ్: **విజయం.** ఇది 'హుదైబియా ఒప్పందం తరువాత **6**వ హిజ్రీ (క్రీ.శ.628)లో అవతరింపజేయబడిన **మదీనహ్** *సూరహ్.* ఇందులో **29** *ఆయాతులు* ఉన్నాయి. దీని పేరు **మొదటి** *ఆయత్*లో ఉంది. *జు'ల్-ఖా'ఇదహ్* **6**వ హిజ్రీలో దైవప్రవక్త ('స'అ.స.), దాదాపు **1400** అనుచరులతో *ఇ'హ్రామ్* ధరించి **'ఉమ్రా** కొరకు బయలుదేరుతారు. అది విని, మక్కహ్ ముష్రిక్‌లు, వారి దారికి, అడ్డుపోతారు. అది తెలుసుకొని దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) **బిర్-'ఉస్ఫాన్** నుండి తమ త్రోవను మార్చి **'హుదైబియా** అనే ప్రాంతం వైపునకు వెళ్ళి అక్కడ ఆగుతారు. *'హుదైబియా,* జిద్దహ్-మక్కహ్ ల మధ్య *'హరం* సరిహద్దు దగ్గర ఉంది. అక్కడి నుండి తమను *'ఉమ్రా* చేసుకోవటానికి అనుమతి అడగటానికి రాయబారిగా 'ఉస్మాన్ బిన్ 'అప్ఫాన్ (ర'ది.'అ.)ను మక్కహ్ కు పంపుతారు. అతనిని చంపారని, శత్రువులు వదంతి లేపుతారు. అది విని దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) తమ అనుచరులతో (ర'ది. 'అన్హుమ్) వాగ్దానం తీసుకుంటారు. దీనినే **బై'అతు రి'ద్వాన్,** అంటారు. ఆ తరువాత 'ఉస్మాన్ (ర'ది.'అ.) తిరిగి వస్తారు. తరువాత మక్కహ్ *ముష్రికులతో* ఒప్పందం జరుగుతుంది. అందులో: (i) పది సంవత్సరాల వరకు వారి మధ్య ఎలాంటి యుద్ధం జరగకూడదు. (ii) ఇరువురు, ఇతర తెగలవారితో, ఎవరితో నైనా స్నేహం చేసుకోవచ్చు. (iii) ఒక ఖురైషుడు తన పెద్దవారి అనుమతి లేనిదే *ఇస్లాం* స్వీకరించి మదీనహ్ వెళ్ళితే, ఆ పెద్దవారు అడిగితే, అతనిని వారికి అప్పగించాలి. కాని ఎవడైనా *ఇస్లాం* వదలి మక్కహ్ వెళ్ళితే వారు అతనిని ముస్లింలకు అప్పగించే అవసరంలేదు. (iv) ఆ సంవత్సరం వారు *'ఉమ్రా* చేయకుండా తిరిగి వెళ్ళిపోవాలి. వచ్చే సంవత్సరం వారికి **3** రోజుల కొరకు *'ఉమ్రా* చేయటానికి మక్కహ్ లోకి వచ్చే అనుమతి ఇవ్వబడుతుంది, మొదలైనవి... మొదట ఈ ఒప్పందం అనుచరుల (ర'ది.'అన్హుమ్ ల) దృష్టిలో మక్కహ్ *ముష్రిక్‌లకు* లాభదాయకరమైనదిగా కనిపించినా! చివరకు, అది మక్కహ్ *ముష్రిక్‌లకే* దుర్భరమవుతుంది. ఈ ఒప్పందం తరువాత రెండు సంవత్సరాలలోనే ఖురైషులతో స్నేహ సంబంధాలు గల **బనీ-బక్ర్** తెగవారు, ముస్లింలతో స్నేహంగల **బనీ-'ఖు'జా'అ** తెగవారి కొందరు వ్యక్తులను మక్కహ్ లో చంపుతారు. దాని ఫలితంగా **8వ** హిజ్రీలో దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) **పదివేల** మందితో మక్కహ్ ఆక్రమణకు బయలుదేరి, మక్కహ్ ను ఆక్రమించుకుంటారు. **19** సంవత్సరాలలో చాలా తక్కువ మంది, దాదాపు 3000, మాత్రమే ముస్లింలు అవుతారు. కాని ఈ ఒప్పందం తరువాత ప్రజలు వేల సంఖ్యలలో ముస్లింలవుతారు. **8వ** హిజ్రీలో **10వేల** యుద్ధ నిపుణులు తయారవుతారు. మరియు **10వ** హిజ్రీలో **లక్ష మంది** ముస్లింలు దైవప్రవక్త ('స'అ.స.)తో *'హజ్జ్* కొరకు పోతారు. మొదట ముస్లింలకు

అనుకూల మైనదిగా లేక పోయినా, ఈ ఒప్పందం ముస్లింలకు గొప్ప విజయాన్నిస్తుంది. అందుకనే, ఈ సూరహ్‌కు **అల్-ఫ'త్హ్** (విజయం) అనే పేరు ఇచ్చారు. ఈ సమూహపు **3** (47-49) సూరాహ్‌లలో, ఇది **2**వది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. (ఓ ప్రవక్తా!) నిశ్చయంగా, మేము నీకు స్పష్టమైన విజయాన్ని ప్రసాదించాము;

2. అల్లాహ్! నీ పూర్వపు మరియు భావీ కాలపు పొరపాట్లను క్షమించటానికి మరియు నీపై తన అనుగ్రహాన్ని పూర్తిచేయటానికి మరియు నీకు రుజుమార్గం వైపునకు మార్గదర్శకత్వం చేయటానికి;

3. మరియు అల్లాహ్! నీకు గొప్ప సహాకారంతో సహాయపడటానికి.

4. ఆయనే, విశ్వాసుల హృదయాలలో శాంతిని అవతరింపజేశాడు, వారి విశ్వాసంలో మరింత విశ్వాసాన్ని అధికం చేసేందుకు. మరియు ఆకాశాలలోని, భూమిలోని సైన్యాలన్నీ అల్లాహ్ ఆధీనంలోనే ఉన్నాయి. మరియు అల్లాహ్ సర్వజ్ఞుడు, మహా వివేకవంతుడు.

5. విశ్వాసులైన పురుషులను మరియు విశ్వాసులైన స్త్రీలను క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేసేందుకు, అందులో వారు శాశ్వతంగా ఉండేందుకు మరియు వారి పాపాలను తొలగించేందుకూను. మరియు అల్లాహ్ దృష్టిలో ఇది ఒక గొప్ప విజయం (సాఫల్యం).

6. మరియు కపట-విశ్వాసులు (మునాఫిఖీన్) అయిన పురుషులను మరియు కపటవిశ్వాసులు అయిన స్త్రీలను; మరియు బహుదైవారాధకులైన పురుషులను మరియు బహుదైవారాధకులైన స్త్రీలను;

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

اِنَّا فَتَحۡنَا لَكَ فَتۡحًا مُّبِيۡنًا ۙ‏ ①

لِّيَغۡفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنۡ ذَنۡۢبِكَ وَمَا تَاَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعۡمَتَهٗ عَلَيۡكَ وَيَهۡدِيَكَ صِرَاطًا مُّسۡتَقِيۡمًا ۙ‏ ②

وَّيَنۡصُرَكَ اللّٰهُ نَصۡرًا عَزِيۡزًا‏ ③

هُوَ الَّذِىۡۤ اَنۡزَلَ السَّكِيۡنَةَ فِىۡ قُلُوۡبِ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ لِيَزۡدَادُوۡۤا اِيۡمَانًا مَّعَ اِيۡمَانِهِمۡ‌ؕ وَلِلّٰهِ جُنُوۡدُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ‌ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيۡمًا حَكِيۡمًا ۙ‏ ④

لِّيُدۡخِلَ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ وَالۡمُؤۡمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجۡرِىۡ مِنۡ تَحۡتِهَا الۡاَنۡهٰرُ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا وَيُكَفِّرَ عَنۡهُمۡ سَيِّاٰتِهِمۡ‌ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عِنۡدَ اللّٰهِ فَوۡزًا عَظِيۡمًا ۙ‏ ⑤

وَّيُعَذِّبَ الۡمُنٰفِقِيۡنَ وَالۡمُنٰفِقٰتِ وَالۡمُشۡرِكِيۡنَ وَالۡمُشۡرِكٰتِ الظَّآنِّيۡنَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوۡءِ‌ؕ عَلَيۡهِمۡ دَآئِرَةُ

السَّوْءِ ۚ وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ⑥

అల్లాహ్‌ను గురించి చెడు భావనలు, భావించే వారందరినీ శిక్షించేందుకు. వారిపై చెడు అన్ని వైపుల నుండి ఆవరించి ఉంటుంది. మరియు అల్లాహ్ యొక్క ఆగ్రహం వారిపై విరుచుకు పడుతుంది. మరియు ఆయన వారిని శపించాడు (బహిష్కరించాడు); మరియు వారి కొరకు నరకాన్ని సిద్ధపరచి ఉంచాడు. మరియు అది అత్యంత చెడ్డ గమ్యస్థానం!

وَلِلّٰهِ جُنُوْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۖ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ⑦

7. ఆకాశాలలోని మరియు భూమిలోని సైన్యాలన్నీ అల్లాహ్ అధీనంలోనే ఉన్నాయి. మరియు అల్లాహ్ సర్వ శక్తిమంతుడు, మహా వివేకవంతుడు.

اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ شَاهِدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ⑧

8. (ఓ ప్రవక్తా!) నిశ్చయంగా, మేము, నిన్ను సాక్షిగా, శుభవార్త అందజేసేవానిగా మరియు హెచ్చరిక చేసేవానిగా పంపాము.

لِّتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَتُعَزِّرُوْهُ وَتُوَقِّرُوْهُ ۖ وَتُسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ⑨

9. ఎందుకంటే (ఓ మానవులారా!) మీరు అల్లాహ్‌ను మరియు ఆయన ప్రవక్తను విశ్వసించాలని మరియు మీరు అతనితో (ప్రవక్తతో) సహకరించాలని మరియు అతనిని గౌరవించాలని మరియు ఉదయం మరియు సాయంత్రం ఆయన (అల్లాహ్) పవిత్రతను కొనియాడాలనీ!

اِنَّ الَّذِيْنَ يُبَايِعُوْنَكَ اِنَّمَا يُبَايِعُوْنَ اللّٰهَ ۖ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيْهِمْ ۚ فَمَنْ نَّكَثَ فَاِنَّمَا يَنْكُثُ عَلٰى نَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ اَوْفٰى بِمَا عٰهَدَ عَلَيْهُ اللّٰهَ فَسَيُؤْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا ⑩

10. (ఓ ము'హమ్మద్!) నిశ్చయంగా (నీ చేతిలో చేయివేసి) నీతో శపథం చేసేవారు, వాస్తవానికి అల్లాహ్‌తో శపథం చేస్తున్నారు.[1] అల్లాహ్ చెయ్యి వారి చేతుల మీద ఉంది. ఇక ఎవడు (తన శపథాన్ని) భంగంచేస్తాడో, వాస్తవానికి అతడు తన నష్టం కొరకే తన శపథాన్ని భంగం చేస్తాడు. మరియు ఎవడు తన వాగ్దానాన్ని పూర్తిచేస్తాడో, అల్లాహ్ అతనికి గొప్ప ప్రతిఫలాన్ని ఇస్తాడు.

1) చూడండి, 4:80.

سَيَقُوْلُ لَكَ الْمُخَلَّفُوْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ شَغَلَتْنَآ اَمْوَالُنَا وَاَهْلُوْنَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا ۚ يَقُوْلُوْنَ بِاَلْسِنَتِهِمْ مَّا لَيْسَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ ۗ قُلْ فَمَنْ يَّمْلِكُ لَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا اِنْ اَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا ۗ بَلْ كَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ⑪

11. వెనుక ఉండి పోయిన ఎడారి వాసులు (*బద్దూలు*) [2] నీతో ఇలా అంటారు: "మా ఆస్తిపాస్తుల మరియు మా ఆలు-బిడ్డల చింత మాకు తీరిక లేకుండా చేశాయి. కావున మా క్షమాపణకై ప్రార్థించండి!" వారు తమ హృదయాలలో లేనిది తమ నాలుకలతో పలుకుతున్నారు. వారితో ఇలా అను: "ఒకవేళ అల్లాహ్ మీకు నష్టం చేయదలిస్తే, లేదా లాభం చేయదలిస్తే, ఆయన నుండి మిమ్మల్ని తప్పించగల శక్తి ఎవరికుంది? వాస్తవానికి మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు!

بَلْ ظَنَنْتُمْ اَنْ لَّنْ يَّنْقَلِبَ الرَّسُوْلُ وَالْمُؤْمِنُوْنَ اِلٰٓى اَهْلِيْهِمْ اَبَدًا وَّزُيِّنَ ذٰلِكَ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ ۚ وَكُنْتُمْ قَوْمًاۢ بُوْرًا ⑫

12. "అలా కాదు! ప్రవక్త మరియు విశ్వాసులు ఎన్నటికీ – తమ ఆలు-బిడ్డల వద్దకు – తిరిగి రాలేరని మీరు భావించారు; మరియు ఇది (ఈ ఆలోచన) మీ హృదయాలకు చాలా నచ్చింది మరియు మీరు చాలా చెడ్డ తలంపులు చేశారు. మరియు మీరు ముందు నుంచే వినాశం పొందే జనుల్లా ఉన్నారు."

وَمَنْ لَّمْ يُؤْمِنْۢ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ فَاِنَّآ اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ سَعِيْرًا ⑬

13. మరియు అల్లాహ్‌ను మరియు ఆయన ప్రవక్తను విశ్వసించని సత్య-తిరస్కారుల కొరకు మేము నిశ్చయంగా, భగభగ మండే అగ్ని జ్వాలలను సిద్ధపరచి ఉంచాము.

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۗ يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ⑭

14. మరియు భూమ్యాకాశాలపై సామ్రాజ్యాధిపత్యం అల్లాహ్‌దే! ఆయన తాను కోరిన వారిని క్షమిస్తాడు మరియు తాను కోరిన వారిని శిక్షిస్తాడు. మరియు అల్లాహ్ సదా క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత.

---

2) *'గిఫార్, ముజైనహ్, జుహైనహ్, అష్జా'అ, అస్లమ్, దయిల్* అనే బద్దూ తెగలవారు, సాకులు చెప్పారు. వారు ఆయుధాలులేకుండా మక్కహ్ వెళ్ళితే ముష్రికులు వారిని చంపవచ్చని భయ పడ్డారు.

15. ఇక మీరు యుద్ధ ప్రాప్తిని తీసుకోవడానికి పోయినప్పుడు, వెనుక ఉండి పోయిన వారు ఇలా అంటారు: "మమ్మల్ని కూడా మీ వెంట రానివ్వండి." [3] వారు అల్లాహ్ ఉత్తరువును మార్చగోరు తున్నారు.[4] వారితో అను: "మీరు మా వెంట రాజాలరు; మీ గురించి అల్లాహ్ ముందే ఈ విధంగా చెప్పాడు." అప్పుడు వారు ఇలా అంటారు: "అది కాదు! మీరు మా మీద అసూయపడుతున్నారు." అలా కాదు! వారు వాస్తవాన్ని అర్థం చేసుకోగలిగేది చాలా తక్కువ.

سَيَقُوْلُ الْمُخَلَّفُوْنَ اِذَا انْطَلَقْتُمْ اِلٰى مَغَانِمَ لِتَاْخُذُوْهَا ذَرُوْنَا نَتَّبِعْكُمْ ۚ يُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّبَدِّلُوْا كَلٰمَ اللّٰهِ ؕ قُلْ لَّنْ تَتَّبِعُوْنَا كَذٰلِكُمْ قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُ ۚ فَسَيَقُوْلُوْنَ بَلْ تَحْسُدُوْنَنَا ؕ بَلْ كَانُوْا لَا يَفْقَهُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ⑮

16. (ఓ ము'హమ్మద్!) వెనుక ఉండి పోయిన ఎడారి వాసులతో (*బద్దూలతో*) ఇలా అను: "ఇక మీద చాలా కఠినంగా పోరాడే వారికి విరుద్ధంగా (యుద్ధం చేసేందుకు) మీరు పిలువబడతారు. అప్పుడు (మీరు చనిపోయే వరకూ) వారితో యుద్ధం చేయవలసి ఉంటుంది, లేదా వారు లొంగిపోయే వరకు. ఒక వేళ మీరు ఆజ్ఞాపాలన చేస్తే, అల్లాహ్ మీకు మంచి ప్రతిఫలం ఇస్తాడు. ఒకవేళ మీరు ఇంతకు ముందు మరలిపోయినట్లు, మరలి పోతే ఆయన మీకు అత్యంత బాధాకరమైన శిక్ష విధించగలడు."

قُلْ لِّلْمُخَلَّفِيْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ اِلٰى قَوْمٍ اُولِىْ بَاْسٍ شَدِيْدٍ تُقَاتِلُوْنَهُمْ اَوْ يُسْلِمُوْنَ ۚ فَاِنْ تُطِيْعُوْا يُؤْتِكُمُ اللّٰهُ اَجْرًا حَسَنًا ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ⑯

17. కాని గ్రుడ్డివానిపై ఎలాంటి నిందలేదు మరియు కుంటివానిపై కూడా ఎలాంటి నిందలేదు మరియు అదేవిధంగా

لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْمَرِيْضِ

---

3) ఇక్కడ **'ఖైబర్** యుద్ధ ప్రస్తావన ఉంది. అది 7వ హిజ్రీలో జరిగింది. **'హుదైబియా** ఒప్పందం తరువాత *సూరహ్ అల్-ఫ'త్హ్* అవతరింపజేయబడింది. అది విని **6వ** హిజ్రీలో సాకులు చెప్పి మక్కహ్ కు *'ఉమ్రా* కొరకు రాని వారు – విజయ ధనపు ఆశతో – **'ఖైబర్** యుద్ధంలో పాల్గొనటానికి అనుమతి అడుగుతారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త ('స'అ.స.), కేవలం **6వ** హిజ్రీలో *'ఉమ్రా* కొరకు మక్కహ్ కు పోయినవారు మాత్రమే 'ఖైబర్‌కు పోవాలని, సెలవిస్తారు.

4) చూడండి, 8:1.

حَرَجٌ ۗ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ يُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۚ وَمَنْ يَّتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا اَلِيْمًا ⑰

వ్యాధిగ్రస్తునిపై కూడా ఎలాంటి నిందలేదు. అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్తకు విధేయత చూపేవారిని, ఆయన క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింప జేస్తాడు. మరియు వెనుదిరిగిన వానికి ఆయన బాధాకరమైన శిక్ష విధిస్తాడు. (**1/2**)

لَقَدْ رَضِىَ اللّٰهُ عَنِ الْمُؤْمِنِيْنَ اِذْ يُبَايِعُوْنَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِىْ قُلُوْبِهِمْ فَاَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ عَلَيْهِمْ وَاَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيْبًا ⑱

18. * (ఓ ప్రవక్తా!) వాస్తవానికి, విశ్వాసులు చెట్టుక్రింద నీతో చేసిన శపథం [5] చూసి అల్లాహ్ సంతోషించాడు; మరియు వారి హృదయాల స్థితి ఆయనకు తెలిసిందే. కావున ఆయన వారి మీద శాంతిని అవతరింపజేశాడు. మరియు బహుమానంగా వారికి సమీప విజయాన్ని కూడా అనుగ్రహించాడు. [6]

وَّمَغَانِمَ كَثِيْرَةً يَّاْخُذُوْنَهَا ۗ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ⑲

19. మరియు అందులో వారు చాలా యుద్ధ ప్రాప్తిని కూడా పొందుతారు. మరియు అల్లాహ్ సర్వ శక్తిమంతుడు, మహా వివేచనాపరుడు.

وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَثِيْرَةً تَاْخُذُوْنَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهٖ وَكَفَّ اَيْدِىَ النَّاسِ عَنْكُمْ ۚ وَلِتَكُوْنَ اٰيَةً لِّلْمُؤْمِنِيْنَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ⑳

20. మరియు అల్లాహ్ మీకు ఇంకా చాలా యుద్ధప్రాప్తి వాగ్దానం చేశాడు. మీరు వాటిని పొందుతారు. కావున మీకు వాటిని త్వరగా ప్రసాదిస్తాడు. మరియు ఆయన ప్రజల చేతులను మీ నుండి ఆపాడు. ఇది విశ్వాసులకు ఒక సూచనగా ఉండేందుకు మరియు ఆయన మీకు రుజుమార్గం వైపునకు మార్గదర్శకత్వం చేసేందుకూను. [7]

وَّاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوْا عَلَيْهَا قَدْ

21. ఇంకా ఇతర (విజయాలు) కూడా! వాటిని మీరింకా సాధించలేదు. వాస్తవానికి,

---

5) ఇది 'హుదైబియాలో **6**వ హిజ్రీలో 'ఉస్మాన్ బిన్-అఫ్ఫాన్ (ర'ది.'అ.) మరణవార్త విని, దైవప్రవక్త ('స'అ.స.)చేతిపై ఒక తుమ్మ చెట్టు క్రింద 'స'హాబాలు (ర'ది.'అన్హుమ్) అందరూ, తమ చివరి ప్రాణాల వరకు 'ఉస్మాన్ (ర'ది.'అ.) మరణపు ప్రతీకారం తీర్చుకోవటానికి పోరాడుతామని, చేసిన ప్రతిజ్ఞ.

6) ఇది '**ఖైబర్** విజయమని చాలా మంది వ్యాఖ్యాతలు అంటారు. కొందరు ఇది **8**వ హిజ్రీ మక్కహ్ విజయమని, ఆ తరువాత ముస్లింలకు లభించిన ఇతర విజయాలని అంటారు.

7) ఇది తరువాత జరిగే యుద్ధాలు మరియు వాటిలో దొరికే యుద్ధ ప్రాప్తి ప్రస్తావన.

اَحَاطَ اللّٰهُ بِهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرًا ۝٢١

అల్లాహ్ వాటిని ఆవరించి ఉన్నాడు. మరియు అల్లాహ్ ప్రతీదీ చేయగల సమర్థుడు (అధికారం గలవాడు).

وَلَوْ قٰتَلَكُمُ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا لَوَلَّوُا الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا یَجِدُوْنَ وَلِیًّا وَّلَا نَصِیْرًا ۝٢٢

22. మరియు ఒకవేళ సత్య-తిరస్కారులు మీతో యుద్ధానికి దిగివుంటే, వారు తప్పక వెన్నుచూపి పారిపోయే వారు, అప్పుడు వారు ఏ రక్షకుడిని గానీ లేదా సహాయకుడిని గానీ పొందేవారు కాదు. [8]

سُنَّةَ اللّٰهِ الَّتِیْ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ۚۖ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِیْلًا ۝٢٣

23. ఇది అల్లాహ్ (సమ్మతించిన) సంప్రదాయం. ఇంతకు ముందు నుంచే ఇది ఆనవాయితీగా వస్తూవుంది. నీవు అల్లాహ్ సంప్రదాయంలో ఎలాంటి మార్పునూ పొందజాలవు.

وَهُوَ الَّذِیْ كَفَّ اَیْدِیَهُمْ عَنْكُمْ وَاَیْدِیَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْۢ بَعْدِ اَنْ اَظْفَرَكُمْ عَلَیْهِمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِیْرًا ۝٢٤

24. మరియు మక్కహ్ లోయలో మీకు వారి మీద ప్రాబల్యం ఇచ్చిన తర్వాత, ఆయనే వారి చేతులను మీపై పడకుండా మరియు మీ చేతులు వారిపై పడకుండా చేశాడు. [9] మరియు మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ చూస్తున్నాడు.

هُمُ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْیَ مَعْكُوْفًا اَنْ یَّبْلُغَ مَحِلَّهٗ ؕ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُوْنَ وَنِسَآءٌ مُّؤْمِنٰتٌ

25. (వాస్తవానికి) సత్యాన్ని తిరస్కరించి, మిమ్మల్ని **మస్జిద్ అల్-'హరామ్‌కు** పోకుండా నిరోధించి, బలి (*ఖుర్బానీ*) జంతువులను వాటిని బలిచేసే స్థలానికి చేరనివ్వకుండా ఆపింది వారే కదా![10] ఒకవేళ

---

8) ఇది 'హుదైబియా ఒప్పందాన్ని సూచిస్తోంది.

9) **'హుదైబియా** ఒప్పందానికి ముందు దాదాపు 80 మంది *ముష్రికులు* ఆయుధాలు తీసుకొని దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) ను చంపాలని బయలుదేరుతారు. కాని ముస్లింలు వారిని పట్టుకొని ఖైదీలు చేసుకుంటారు. ఒప్పందం జరిగిన తరువాత దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) వారిని విడిచిపెట్టారు. (ముస్లిం, నసాయి'-'తబరీ).

10) *అల్-హద్‌య:* అంటే మక్కహ్ కు 'ఉమ్రా లేక 'హజ్జ్ కొరకు పోయేవారు, అక్కడ బలి ఇచ్చే పశువు. వారు దానిని తమ వెంట తీసుకురావచ్చు లేదా అక్కడే కొనవచ్చు. *మ'హిల్లున్:* అంటే ఖుర్బానీ (బలి) ఇచ్చేచోటు. ఇది 'హరం సరిహద్దులోని భాగం (*'హుదూద్ అల్-'హరం*).

لَّمْ تَعْلَمُوْهُمْ اَنْ تَطَئُوْهُمْ فَتُصِيْبَكُمْ مِّنْهُمْ مَّعَرَّةٌۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ لِيُدْخِلَ اللّٰهُ فِيْ رَحْمَتِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ۚ لَوْ تَزَيَّلُوْا لَعَذَّبْنَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿25﴾

వారిలో విశ్వాసులైన పురుషులు మరియు విశ్వాసులైన స్త్రీలు లేకుంటే – ఎవరిని గురించైతే మీకు తెలియదో – వారిని మీరు త్రొక్కివేసి ఉండేవారు. దాని వలన మీరు – మీకు తెలియకుండానే – పాపానికి గురిఅయ్యే వారు. అల్లాహ్ తాను కోరినవారిని తన కారుణ్యంలోనికి తీసుకుంటాడు. ఒకవేళ వారు (విశ్వాసులు) వారి నుండి వేరుగా ఉండి ఉంటే, మేము తప్పక వారిలోని సత్య-తిరస్కారులకు బాధాకరమైన శిక్ష విధించి ఉండేవారము.

اِذْ جَعَلَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِيْ قُلُوْبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَاَنْزَلَ

26. సత్యాన్ని తిరస్కరించిన వారు, తమ హృదయాలలోని మూఢ అభిమానం వల్ల, మూర్ఖపు పట్టు వహించినప్పుడు, [11] అల్లాహ్!

---

11) *'హమియ్యతల్ జాహిలియ్యహ్:* అంటే ఇక్కడ ముస్లింలను ఎన్నటికీ మక్కహ్ లోకి రానివ్వ కూడదు అనే మూర్ఖ హఠము. అంటే ముస్లింలు 'హరంలో ప్రవేశించి, నమా'జ్ చేయటాన్ని మక్కహ్ ముష్రిక్ ఖురైషులు సహించే వారు కాదు. ఎందుకంటే ముస్లింలు అల్లాహ్ (సు.త.) ను ఆరాధించే వారు. కాని ముష్రిక్‌లు తమ విగ్రహాలను ఆరాధించేవారు. ఆ అభిమానం వారు ముస్లింలతో చేసిన సంధిలో వ్యక్తమవుతోంది. అది మొదట ముష్రిక్‌లకు అనుకూలమైనదిగా కనిపించినా చివరకు వారికి సహించరానిదిగా మారింది. వారి పతనానికి కారణమయ్యింది. ఆ సంధి వ్రాసేటప్పుడు దైవప్రవక్త ('స'అస), 'అలీ (ర'ది.'అ.)తో మొదట: *"బిస్మిల్లా హిర్ర'హ్మా నిర్ర'హీమ్"* అని వ్రాయమంటారు. అప్పుడు సంధిచేసుకోవటానికి వచ్చిన సుహైల్ బిన్ 'అమ్ర్ అంటాడు: మేము *'అర్ర'హ్మాన్ అర్ర'హీమ్'* ఏమిటో ఎరుగము. మేము వాడేపదం: *"బిస్మిక అల్లాహుమ్మ"* - 'నీ పేరుతో ఓ అల్లాహ్!' అని వ్రాయి, అంటాడు. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) అలీ (ర'ది.'అ.) ను అలా వ్రాయమని అంటారు. ఆ తరువాత దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) అంటారు: *'ము'హమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ మరియు మక్కహ్ వాసుల మధ్య ఈ సంధి జరుగుతున్నది.'* అని వ్రాయమంటారు. అలీ (ర'ది.'అ.)ను వెంటనే ఆపుతూ ముష్రిక్ నాయకుడు అంటాడు: *'రసూలుల్లాహ్'* అనే పదవి మీదనే కదా మా మధ్య – మీ మధ్య వివాదమున్నది. అలాకాదు: *'ము'హమ్మద్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్'* అని వ్రాయాలి అంటాడు. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) దానిని కొట్టేసి అలాగే వ్రాయమని అలీ (ర'ది.'అ.)తో అంటారు. అలీ (ర'ది.'అ.) తన చేతితో *'రసూలుల్లాహ్'* అనే పదాన్ని కొట్టివేయడానికి ఒప్పుకోరు. అప్పుడు దైవప్రవక్త ('స'అ.స.), అలీ (ర'ది.'అ.) తో " *'రసూలుల్లాహ్'* అనే పదం ఎక్కడ

اللّٰهُ سَكِيْنَتَهٗ عَلٰى رَسُوْلِهٖ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَاَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوٰى وَكَانُوْٓا اَحَقَّ بِهَا وَاَهْلَهَا ۭ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ㉖

తన సందేశహరుని మీద మరియు విశ్వాసుల మీద, శాంతిని అవతరింపజేశాడు. మరియు వారిలో దైవభీతిని స్థిరపరచాడు మరియు వారే దానికి హక్కుదారులు మరియు అర్హులు కూడాను. మరియు అల్లాహ్‌కు ప్రతి విషయం గురించి బాగా తెలుసు.

لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُوْلَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّ ۚ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ اِنْ شَاۗءَ اللّٰهُ اٰمِنِيْنَ ۙ مُحَلِّقِيْنَ رُءُوْسَكُمْ وَمُقَصِّرِيْنَ ۙ لَا تَخَافُوْنَ ۭ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوْا فَجَعَلَ مِنْ دُوْنِ ذٰلِكَ فَتْحًا قَرِيْبًا ㉗

27. వాస్తవానికి అల్లాహ్ తన ప్రవక్తకు, చూపిన స్వప్నాన్ని, నిజం చేసి చూపాడు. [12] అల్లాహ్ కోరితే, మీరు తప్పక శాంతి యుతంగా, భయపడకుండా మస్జిద్ అల్-'హరామ్‌లోకి ప్రవేశిస్తారు. మీ తలలను పూర్తిగా గొరిగించుకుంటారు లేదా తల వెంట్రుకలను కత్తిరించుకుంటారు. మీకు తెలియనిది ఆయనకు తెలుసు, ఇక ఇదే కాక సమీపంలోనే ఆయన మీకు మరొక విజయాన్ని కూడా అనుగ్రహించాడు. [13]

هُوَ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ عَلَى الدِّيْنِ كُلِّهٖ ۭ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ㉘

28. తన ప్రవక్తను మార్గదర్శకత్వాన్ని, సత్యధర్మాన్ని ఇచ్చి, దాన్ని ఇతర ధర్మాలన్నింటిపై పైచేయిగా ఉండేలా చేయటానికి పంపిన వాడు ఆయనే. సాక్షిగా అల్లాహ్ యే చాలు. [14]

వ్రాయబడి ఉంది." అని అడుగుతారు. అలీ (ర'ది.'అ.) చూపించగా దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) తమ చేతితో దానిని కొట్టేసి, అతడు చెప్పినట్లు వ్రాయ మంటారు. అప్పుడు ముస్లింల క్రోధావేశాలకు అంతు లేకుండా పోతుంది. కాని అల్లాహ్ (సు.త.) వారి హృదయాలకు శాంతిని ప్రసాదిస్తాడు. ('స. ముస్లిం, నసాయి', ఇబ్నె 'హంబల్ - 'తబరీ).

12) దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) తమ అచనురులతో (ర'ది.'అన్హుమ్) సహా ఇ'హ్రామ్ ధరించి 'హరమ్‌లో ప్రవేశించినట్లు చూసిన స్వప్నం. అది 7వ హిజ్రీలో పూర్తి అయింది. అప్పుడు వారంతా 'ఉమ్రా చేస్తారు.

13) అంటే మక్కహ్, 'ఖైబర్ మరియు ముస్లింలకు లభించిన ఇతర విజయాలు.

14) **ముస్లింలు, ఇస్లాంను తూ. చా తప్పక పాటిస్తే ఈ రోజు కూడా వారు అన్ని ధర్మాల వారి మీద ప్రాబల్యం వహించగలరు.** చూడండి, 3:139.

29. **ము'హమ్మద్** అల్లాహ్ యొక్క సందేశ హరుడు. మరియు అతని వెంట ఉన్న వారు, సత్య-తిరస్కారుల పట్ల కఠినులు మరియు పరస్పరం కరుణామయులు.[15] నీవు వారిని (అల్లాహ్ ముందు) వంగుతూ (*రుకూ'ఉ* చేస్తూ), సాష్టాంగాలు (*సజ్దా*) చేస్తూ ఉండటం చూస్తున్నావు. వారు అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్ని మరియు ప్రసన్నతను అర్థిస్తూ ఉంటారు. వారి ముఖాల మీద సాష్టాంగం (*సజ్దా*) చేయటం వల్ల వచ్చిన గుర్తులుంటాయి. వారి ఈ ఉపమానం *తౌరాత్*లో కూడా ఇవ్వబడింది. మరియు *ఇంజీల్*లో వారు ఒక పైరుతో పోల్చబడ్డారు: మొదట (బీజం నుండి) ఒక మొలక అంకురిస్తుంది,[16] తరువాత ఆయన దానిని బలపరుస్తాడు, తరువాత దానిని లావుగా చేస్తాడు. ఆ తరువాత అది తన కాండం మీద నిటారుగా నిలబడి[17] రైతులను ఆనంద పరిచి సత్య-తిరస్కారులకు క్రోధా వేశాలు కలిగిస్తుంది. విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసే వారికి క్షమాపణ మరియు గొప్ప ప్రతిఫలాన్ని ప్రసాదిస్తానని అల్లాహ్ వాగ్దానం చేశాడు. (5/8)

مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ؕ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗۤ اَشِدَّآءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيْنَهُمْ تَرٰىهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَّبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ؗ سِيْمَاهُمْ فِيْ وُجُوْهِهِمْ مِّنْ اَثَرِ السُّجُوْدِ ؕ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرٰىةِ ۖۛ وَمَثَلُهُمْ فِي الْاِنْجِيْلِ ۚۛ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْاَهٗ فَاٰزَرَهٗ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى عَلٰى سُوْقِهٖ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيْظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ؕ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنْهُمْ مَّغْفِرَةً وَّاَجْرًا عَظِيْمًا ﴿29﴾

*****

15) చూడండి, 5:54.
16) *ష'త్అ'హ్:* అంటే బీజాన్ని చీల్చి బయటికి వచ్చే మొదటి అంకురం.
17) ఇది 'స'హాబా (ర'ది.'అ.)లను సూచిస్తోంది. మొదట వారు అల్పసంఖ్యలో, బలహీను లుగా ఉంటారు, క్రమక్రమంగా వారి సంఖ్య పెరిగి వారు బలాఢ్యులవుతారు. ***

49. సూరహ్ అల్-'హుజురాత్

سُوْرَةُ الحُجُرَاتِ

'హుజురాతున్ : **గృహాలు,** ఇండ్లు. 9వ హిజ్రీలో **మదీనహ్** లో అవతరింపజేయ బడింది. ఈ పేరు **4**వ *ఆయత్* నుండి తీసుకోబడింది. ఇందులో **18** *ఆయాతులు* ఉన్నాయి. ఇందులో దైవప్రవక్త ('స'అ.స.)కు ముస్లింలపై ఉన్న హక్కులు మరియు అతని పట్ల వారి మర్యాదలు మరియు ముస్లిం సహోదరుల పరస్పర హక్కులు మరియు తమ నాయకుని పట్ల ముస్లింల బాధ్యతలు బోధించబడ్డాయి. **9**వ హిజ్రీలో రాయబారాలు చాలా వచ్చాయి. ఈ *సూరహ్* వాటిని గురించి కూడా చెబుతోంది. ఈ సమూహపు **3** (47-49) సూరాహ్ లలో, ఇది **చివరిది**.

(1) *'తివాలు ముఫ'స్సల్* **(49-79)**: ఈ సమూహపు *సూరాహ్*లలో ఇది మొదటిది అని కొందరంటారు. మరికొందరు, ఇవి సూరహ్ ఖాఫ్ **(50)** నుండి మొదలవుతాయి అంటారు. వీటిని **ఫజ్ర్** నమా'జ్‌లో చదవటం *మస్నూన్, ముస్త'హబ్.* (*ఫ'త్హ్ అల్-ఖదీర్, ఇబ్నె-కసీ'ర్*).

(2) *అవ్సా'తు ముఫ'స్సల్* **(80-91):** వీటిని **"జుహ్ర్** మరియు **'ఇషా** నమాజులలో చదవటం, *మస్నూన్, ముస్త'హబ్.*

(3) *ఖి'సారు ముఫ'స్సల్* **(92-114):** వీటిని **మగ్రిబ్** నమాజ్‌లో చదవటం, *మస్నూన్, ముస్త'హబ్.* (*అయ్‌సర్ అత్తఫాసీర్*).

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تُقَدِّمُوۡا بَيۡنَ يَدَىِ اللّٰهِ وَرَسُوۡلِهٖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ‌ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ ①

1. * ఓ విశ్వాసులారా! మీరు అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్త అనుమతికి ముందే నిర్ణయాలకు దిగకండి. [1] అల్లాహ్ యందు భయ-భక్తులు కలిగి ఉండండి. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ అంతా వినేవాడు, సర్వజ్ఞుడు.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تَرۡفَعُوۡۤا اَصۡوَاتَكُمۡ فَوۡقَ صَوۡتِ النَّبِىِّ وَلَا تَجۡهَرُوۡا لَهٗ بِالۡقَوۡلِ كَجَهۡرِ

2. ఓ విశ్వాసులారా! మీ కంఠస్వరాలను, ప్రవక్త కంఠ స్వరానికంటే పెంచకండి మరియు మీరు పరస్పరం ఒకరితోనొకరు విచ్చలవిడిగా

1) ధర్మం విషయంలో మీ స్వంత నిర్ణయాలకు దిగకండి. అల్లాహ్ (సు.త.) మరియు దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) ఆజ్ఞనే పాటించండి. అంటే ఖుర్ఆన్ మరియు 'స'హీ'హ్ 'హదీస్'ల ఆదేశాలను మాత్రమే అనుసరించండి. మీ స్వంత భావాలను, నిర్ణయాలను ధర్మంలో చొప్పిస్తే, అది **బిద్'అత్** అవుతుంది. చూడండి, 4:65.

بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ
اَعْمَالُكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ②

మాట్లాడుకునే విధంగా అతనితో మాట్లాడకండి, దానివల్ల మీకు తెలియకుండానే, మీ కర్మలు వ్యర్థం కావచ్చు!

اِنَّ الَّذِيْنَ يَغُضُّوْنَ اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ
رَسُوْلِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ امْتَحَنَ
اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ لِلتَّقْوٰى ؕ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ
وَّاَجْرٌ عَظِيْمٌ ③

3. నిశ్చయంగా, ఎవరైతే అల్లాహ్ యొక్క సందేశహరుని సన్నిధిలో తమ కంఠ స్వరాలను తగ్గిస్తారో, అలాంటి వారి హృదయాలను అల్లాహ్ ధర్మనిష్ఠత (*తఖ్వా*) కోసం పరీక్షించి ఉన్నాడు. వారికి క్షమాపణ మరియు గొప్ప ప్రతిఫలం ఉంటాయి.

اِنَّ الَّذِيْنَ يُنَادُوْنَكَ مِنْ وَّرَآءِ
الْحُجُرٰتِ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ
④

4. (ఓ ప్రవక్తా!) నిశ్చయంగా, ఎవరైతే, నిన్ను గృహాల బయట నుండి బిగ్గరగా (అరుస్తూ) పిలుస్తారో, వారిలో చాలామంది బుద్ధిహీనులే. [2]

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوْا حَتّٰى تَخْرُجَ
اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ؕ وَاللّٰهُ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ⑤

5. మరియు ఒకవేళ వారు నీవు బయటకు వచ్చేవరకు ఓపిక పట్టివుంటే, అది వారికే మేలై ఉండేది. మరియు అల్లాహ్ క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత.

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ جَآءَكُمْ
فَاسِقٌۢ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوْٓا اَنْ تُصِيْبُوْا
قَوْمًاۢ بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوْا عَلٰى مَا
فَعَلْتُمْ نٰدِمِيْنَ ⑥

6. ఓ విశ్వాసులారా! ఎవడైనా ఒక అవిధేయుడు (*ఫాసిఖ్*), మీ వద్దకు ఏదైనా వార్త తెస్తే, మీరు – మీకు తెలియకుండానే జనులకు నష్టం కలిగించి, మీరు చేసిన దానికి పశ్చాత్తాప పడవలసిన స్థితి రాకముందే – నిజానిజాలను నిర్ధారించుకోండి. [3]

وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ ؕ

7. మరియు మీ మధ్య అల్లాహ్ యొక్క సందేశ హరుడు ఉన్నాడనే విషయాన్ని బాగా

---

2) ఒక రోజు మధ్యాహ్నం **బనూ-తమీమ్** తెగవారు – మర్యాదలు తెలియని ఎడారి వాసులు (*బద్దూలు*) – దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) ఇంటి ముందుకు వచ్చి పెద్ద కంఠస్వరంతో అతని ('స'అ.స.) పేరు తీసుకొని అరుస్తారు; అప్పుడు ఈ *ఆయత్* అవతరింపజేయ బడుతుంది. (ముస్నద్ అ'హ్మద్, 3/488, 6/394).

3) ఒకవేళ దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) మీ మాటలు విని మిమ్మల్ని అనుసరిస్తే దానితో మీరే ఎక్కువ కష్టాలలో పడిపోవచ్చు! చూడండి, 23:71.

لَوْ يُطِيْعُكُمْ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيْمَانَ وَزَيَّنَهٗ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرّٰشِدُوْنَ ۙ⑦

గుర్తుంచుకోండి. ఒకవేళ అతను చాలా విషయాలలో మీ మాటనే వింటే మీరే ఆపదలో పడవచ్చు, కానీ అల్లాహ్ మీకు విశ్వాసం పట్ల ప్రేమ కలిగించాడు మరియు దానిని మీ హృదయాలకు ఆకర్షణీయమైనదిగా చేశాడు. మరియు సత్య-తిరస్కారాన్ని, అవిధేయతను మరియు దుర్నడతను (ఆజ్ఞోల్లంఘనను) మీకు అసహ్యకరమైనదిగా చేశాడు. అలాంటి వారే సరైన మార్గదర్శకత్వం పొందినవారు.

فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ⑧

8. అది అల్లాహ్ తరఫు నుండి వారికి లభించిన అనుగ్రహం మరియు ఉపకారం. మరియు అల్లాహ్ సర్వజ్ఞుడు, మహా వివేకవంతుడు.

وَاِنْ طَآئِفَتٰنِ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اقْتَتَلُوْا فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا ۚ فَاِنْۢ بَغَتْ اِحْدٰىهُمَا عَلَى الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِيْ تَبْغِيْ حَتّٰى تَفِيْٓءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ فَآءَتْ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ⑨

9. మరియు ఒకవేళ విశ్వాసులలోని రెండు వర్గాల వారు పరస్పరం కలహించుకుంటే, వారిద్దరి మధ్య సంధి చేయించండి. కాని ఒకవేళ, వారిలోని ఒక వర్గం వారు రెండవ వర్గం వారిపై దౌర్జన్యం చేస్తే, దౌర్జన్యం చేసిన వారు, అల్లాహ్ ఆజ్ఞ వైపునకు మరలే వరకు, వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడండి. [4] తరువాత వారు మరలివస్తే, వారిమధ్య న్యాయంగా సంధి చేయించండి మరియు నిష్పక్షపాతంగా వ్యవహరించండి. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ నిష్పక్షపాతంగా వ్యవహరించే వారిని ప్రేమిస్తాడు.

---

4) ఒక ముస్లిం మరొక ముస్లింపై దౌర్జన్యం చేస్తే, ఖుర్ఆన్ మరియు 'హదీస్' వెలుగులో వారి మధ్య సంధి చేయించడానికి ప్రయత్నించాలి. దౌర్జన్యం చేసేవాడు దానికి అంగీకరించక పోతే, ముస్లింలు అందరూ కలిసి అతడు అల్లాహ్ (సు.త.) ఆజ్ఞను అనుసరించటానికి అంగీకరించే వరకు అతనికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలి.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوْا
بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ⑩

10. వాస్తవానికి విశ్వాసులు పరస్పరం సహోదరులు, కావున మీ సహోదరుల మధ్య సంధి చేయించండి. [5] మరియు మీరు కరుణించ బడాలంటే అల్లాహ్ యందు భయభక్తులు కలిగి ఉండండి.

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ
مِّنْ قَوْمٍ عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنُوْا خَيْرًا
مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّنْ نِّسَآءٍ عَسٰٓى
اَنْ يَّكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ ۚ وَلَا
تَلْمِزُوْٓا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوْا
بِالْاَلْقَابِ ۗ بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوْقُ
بَعْدَ الْاِيْمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ
فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ⑪

11. ఓ విశ్వాసులారా! మీలో ఎవరూ (పురుషులు) ఇతరులెవరినీ ఎగతాళి చేయరాదు. బహుశా వారే (ఎగతాళి చేయబడే వారే) వీరికంటే శ్రేష్ఠులు కావచ్చు! [6] అదేవిధంగా స్త్రీలు కూడా ఇతర స్త్రీలను ఎగతాళి చేయరాదు. బహుశా వారే (ఎగతాళి చేయబడే స్త్రీలే) వీరి కంటే శ్రేష్ఠురాండ్రు కావచ్చు! మీరు పరస్పరం ఎత్తి పొడుచుకోకండి మరియు **చెడ్డ పేర్లతో** పిలుచుకోకండి. విశ్వసించిన తర్వాత ఒకనిని చెడ్డ పేరుతో పిలవటం ఎంతో నీచమైన విషయం మరియు (ఇలా చేసిన పిదప) పశ్చాత్తాపపడకుంటే, అలాంటి వారు చాలా దుర్మార్గులు. [7]

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوْا كَثِيْرًا
مِّنَ الظَّنِّ ۫ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ
وَّلَا تَجَسَّسُوْا وَلَا يَغْتَبْ
بَّعْضُكُمْ بَعْضًا ۗ اَيُحِبُّ

12. ఓ విశ్వాసులరా! అతిగా అనుమానించడం నుండి దూరంగా ఉండండి, ఎందుకంటే కొన్ని అనుమానాలే నిశ్చయంగా పాపాలు. మరియు మీరు మీ పరస్పర రహస్యాలను తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నించకండి మరియు **చాడీలు** చెప్పుకోకండి. మీలో

---

5) చూడండి, 9:71.

6) మీరు ఇతరులను చిన్నవారిగా భావించి వారిని ఎగతాళి చేయకండి. వారిని కించపరచకండి. ఎవడు ఉత్తముడో, ఎవడు అధముడో కేవలం అల్లాహ్ (సు.త.)కే తెలుసు. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) ప్రవచనం: '**ఇతరులను నీచమైన వారుగా, తుచ్ఛమైన వారుగా భావించడం పెద్ద పాపాలలో ఒకటి.**' (అబూ-దావూద్).

7) చూడండి, 6:82.

اَحَدُكُمْ اَنْ يَّاْكُلَ لَحْمَ اَخِيْهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوْهُ ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَّحِيْمٌ ⑫

ఎవడైనా చచ్చిన తన సోదరుని మాంసం తినటానికి ఇష్టపడతాడా? మీరు దానిని అసహ్యించుకుంటారు కదా! అల్లాహ్ పట్ల భయ-భక్తులు కలిగి ఉండండి. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ పశ్చాత్తాపాన్ని అంగీకరించేవాడు, అపార కరుణాప్రదాత.

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّقَبَآىِٕلَ لِتَعَارَفُوْا ۗ اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰىكُمْ ۗ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ⑬

13. ఓ మానవులారా! నిశ్చయంగా మేము మిమ్మల్ని ఒక పురుషుడు మరియు ఒక స్త్రీ నుండి పుట్టించాము మరియు మీరు ఒకరినొకరు గుర్తించుకోవటానికి మిమ్మల్ని జాతులుగా మరియు తెగలుగా చేశాము.[8] నిశ్చయంగా, మీలో ఎక్కువ దైవభీతి గలవాడే, అల్లాహ్ దగ్గర ఎక్కువ ఆదరణీయుడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ సర్వజ్ఞుడు, సర్వం తెలిసినవాడు. (**3/4**)

قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا ۗ قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوْا وَلٰكِنْ قُوْلُوْۤا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْاِيْمَانُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ ۗ وَاِنْ تُطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْـًٔا ۗ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ⑭

14. * ఎడారి వాసులు (*బద్దూలు*): "మేము విశ్వసించాము." అని అంటారు. (ఓ ము'హమ్మద్!) వారితో ఇలా అను: "మీరు ఇంకా విశ్వసించలేదు కావున: 'మేము *ముస్లింలం* (అల్లాహ్ కు విధేయులం) అయ్యాము.' అని అనండి. ఎందుకంటే విశ్వాసం (*ఈమాన్*) మీ హృదయాలలోకి ఇంకా ప్రవేశించలేదు. ఒకవేళ మీరు అల్లాహ్ యొక్క మరియు ఆయన ప్రవక్త యొక్క ఆజ్ఞాపాలన చేస్తే, ఆయన మీ కర్మలను ఏ మాత్రం వృధా కానివ్వడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత."

---

8) *షు'ఊబున్, ష'అబున్* యొక్క బహువచనం, పెద్ద కుటుంబాన్ని *ష'అబ్* అంటారు. దాని తరువాత *ఖబీలహ్, 'ఇమారహ్, బ'తన్, ఫ'సీలహ్, 'అషీరహ్.* (ఫ'త్హ్ అల్-ఖదీర్).

15. వాస్తవానికి, ఎవరైతే అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్తను విశ్వసించి, ఆ తరువాత ఏ అనుమానానికీ లోనుకాకుండా, అల్లాహ్ మార్గంలో, తమ సిరిసంపదలతో మరియు ప్రాణాలతో పాటుపడతారో (జిహాద్ చేస్తారో)! [9] అలాంటి వారు, వారే! సత్యవంతులు.

16. వారితో ఇలా అను: "ఏమిటి? మీరు అల్లాహ్‌కు మీ ధార్మికతను గురించి తెలియ జేస్తున్నారా? ఆకాశాలలో మరియు భూమిలో ఉన్నదంతా అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు. మరియు అల్లాహ్‌కు ప్రతి విషయం గురించి బాగా తెలుసు."

17. (ఓ ము'హమ్మద్!) వారు ఇస్లాంను స్వీకరించి, నీకు ఉపకారం చేసినట్లు వ్యవహ రిస్తున్నారు. వారితో ఇలా అను: "మీరు ఇస్లాంను స్వీకరించి నాకు ఎలాంటి ఉపకారం చేయలేదు! వాస్తవానికి, మీరు సత్యవంతులే అయితే! మీకు విశ్వాసం వైపునకు మార్గదర్శకత్వం చేసి, అల్లాహ్ యే మీకు ఉపకారం చేశాడని తెలుసుకోండి."

18. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్! ఆకాశాలలో మరియు భూమిలోనున్న అగోచర విషయా లన్నింటినీ ఎరుగును. మరియు మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ చూస్తున్నాడు.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ⑮

قُلْ أَتُعَلِّمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑯

يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا ۖ قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ ۖ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑰

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ⑱

*****

9) చూడండి, **జిహాద్** కొరకు 2:218, వ్యా. 162, 5 :54 వ్యా. 40, 22:78, వ్యా. 54.

***

50. సూరహ్ ఖాఫ్

سُوْرَةُ قٓ

మొదటి *ఆయత్‌*లోనే ఈ *సూరహ్* పేరుగల ఈ **అక్షరము** ఉంది. ఇందులో **45** *ఆయాతు* లున్నాయి. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) *సూరహ్ ఖాఫ్* (**50**), *సూరహ్ అల్-ఖమర్* (**54**)లను **పండుగల** మరియు **జుము'అహ్** *నమా'జ్‌లలో* పఠించేవారు, అంటే పెద్ద సమూహం ఉన్నప్పుడు, ('స. ముస్లిం). ఇది దైవప్రవక్త ('స'అ.స.), ప్రవక్త పదవికి ఎన్నుకోబడిన **4** సంవత్సరాల తరువాత **మక్కహ్** లో అవతరింపజేయ బడింది. ఇందులో మరణం మరియు పునరుత్థానం గురించి వివరాలున్నాయి. అవతరణా క్రమంలో *సూరహ్ అల్-ఖలమ్ / నూన్* (**68**) తరువాత – మొదట అక్షరాలు ఉన్న *సూరాలలో* – ఇది **2** వది. ఈ సమూహపు **7** (**50-56**) మక్కహ్ *సూరాహ్‌లలో* ఇది మొదటిది.

అనంత కరణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

1. <u>*ఖాఫ్.*</u> మరియు దివ్యమైన [1] ఈ ఖుర్ఆన్ సాక్షిగా!

قٓ ۚ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجِيْدِ ①

2. అలా కాదు! హెచ్చరిక చేసేవాడు, వారి వద్దకు వారిలో నుంచే వచ్చాడనే విషయం వారికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది, కావున సత్య-తిరస్కారులు ఇలా అన్నారు: [2] "ఇది ఆశ్చర్యకరమైన విషయం!

بَلْ عَجِبُوْٓا اَنْ جَآءَهُمْ مُّنْذِرٌ مِّنْهُمْ فَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا شَيْءٌ عَجِيْبٌ ②

3. "మేము మరణించి మట్టిగా మారి పోయినా (మరల బ్రతికించబడతామా)? ఈ విధంగా మరలి (సజీవులై) రావటం చాలా అసంభవమైన విషయం!"

ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ۚ ذٰلِكَ رَجْعٌۢ بَعِيْدٌ ③

4. వాస్తవానికి వారిని (మృత శరీరాలను) భూమి ఏ మేరకు హరిస్తుందో కూడా మాకు

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْاَرْضُ مِنْهُمْ ۚ وَعِنْدَنَا كِتٰبٌ حَفِيْظٌ ④

---

1) అల్-మజీదు: **ఖుర్ఆన్‌ను** సంబోధించిన సందర్భానికి చూ. ఇక్కడ (50:1), 85:21. Glorious, Noble, **దివ్యమైన**, మహిమాన్వితమైన, ఉత్కృష్టమైన. **అల్లాహుత'ఆలా ను** సంబోధించిన సందర్భానికి చూడండి, **అల్-మజీదు (49):** ***The Sublime*, The Exalted,** 11:73, 85:15. **మహానీయుడు, మహత్తుగలవాడు,** ఉదారుడు.

2) చూడండి, 25:7, 20.

తెలుసు.[3] మరియు మా దగ్గర అన్నింటినీ భద్రపరిచే గ్రంథం ఉంది.

5. కాని వారు, సత్యం వారి వద్దకు వచ్చినపుడు దానిని అసత్యమని తిరస్కరించారు. కాబట్టి వారు ఈ విషయం గురించి కలవర పడుతున్నారు.

بَلْ كَذَّبُوْا بِالْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ فَهُمْ فِيْٓ اَمْرٍ مَّرِيْجٍ ⑤

6. వారు, తమ మీద ఉన్న ఆకాశం వైపునకు చూడటం లేదా ఏమిటి? మేము దానిని ఏవిధంగా నిర్మించి, అలంకరించామో మరియు దానిలో ఎలాంటి చీలికలూ (పగుళ్ళూ) లేవు.[4]

اَفَلَمْ يَنْظُرُوْٓا اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنٰهَا وَزَيَّنّٰهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوْجٍ ⑥

7. మరియు మేము భూమిని విస్తరింపజేశాము, దానిలో స్థిరమైన పర్వతాలను నాటాము. మరియు దానిలో మనోహరమైన అన్ని రకాల వస్తువులను ఉత్పత్తి చేశాము.[5]

وَالْاَرْضَ مَدَدْنٰهَا وَاَلْقَيْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ وَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍۢ بَهِيْجٍ ⑦

8. (అల్లాహ్ వైపునకు) మరలే ప్రతి దాసునికి సూచనగా మరియు బోధనగా!

تَبْصِرَةً وَّذِكْرٰى لِكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ ⑧

9. మరియు మేము ఆకాశం నుండి శుభదాయకమైన నీటిని కురిపించి దాని ద్వారా తోటలను ఉత్పత్తి చేశాము మరియు ధాన్యాలను పండించాము.

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً مُّبٰرَكًا فَاَنْۢبَتْنَا بِهٖ جَنّٰتٍ وَّحَبَّ الْحَصِيْدِ ⑨

10. మరియు ఎత్తయిన ఖర్జూరపు చెట్లను పెంచి, వాటికి వరుసలలో పండ్ల గుత్తులను (పుట్టించాము);[6]

وَالنَّخْلَ بٰسِقٰتٍ لَّهَا طَلْعٌ نَّضِيْدٌ ⑩

11. మా దాసులకు జీవనోపాధిగా. మరియు దానితో (ఆ నీటితో) చచ్చిన భూమికి ప్రాణం

رِّزْقًا لِّلْعِبَادِ وَاَحْيَيْنَا بِهٖ بَلْدَةً مَّيْتًا كَذٰلِكَ الْخُرُوْجُ ⑪

---

3) పునరుత్థానం అంటే పూర్తిగా దుమ్ము ధూళిగా మారిపోయిన మానవులను తిరిగి మొదటి రూపంలో బ్రతికించి తీసుకురావటం. చూడండి, 10:4, 21:104, 30:11, 85:13 మొదలైనవి. ఇంకా చూడండి, 10:34, 27:64 మరియు 30:27.

4) అంటే ఎలాంటి లోపాలూ లేవు. చూడండి, 67:3-4.

5) *బహీజున్:* మనోహరమైన. ఇక్కడ '*జౌజ్*-అంటే జతలు. చూడండి, 22:5.

6) *బాసిఖాతిన్:* '*తివాల షాహిఖాతిన్*, ఎత్తైన '*తల్'ఉన్:* క్రొత్తగా పుట్టిన ఖర్జూరపు ఫలాలు, *నొదీదున్:* గుత్తులు.

పోశాము. ఇదే విధంగా (చచ్చిన వారిని) కూడా లేపుతాము.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّاَصْحٰبُ الرَّسِّ وَثَمُوْدُ ⑫

12. వారికి పూర్వం నూ'హ్ జాతి వారు, *అర్-రస్*[7] వాసులు మరియు స'మూద్ జాతి వారు కూడా, సత్యాన్ని తిరస్కరించారు.

وَعَادٌ وَّفِرْعَوْنُ وَاِخْوَانُ لُوْطٍ ⑬

13. మరియు 'ఆద్ జాతి వారు, ఫిర్'ఔన్ జాతివారు మరియు లూ'త్ సహోదరులు కూడా;

وَّاَصْحٰبُ الْاَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ ؕ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيْدِ ⑭

14. మరియు అయ్కహ్ (వన) వాసులు మరియు తుబ్బ'అ [8] జాతివారు కూడాను. ప్రతి ఒక్కరూ తమ ప్రవక్తలను అసత్యులని తిరస్కరించారు, కావున నా బెదిరింపు (హెచ్చరిక) వారి విషయంలో సత్యమయింది.

اَفَعَيِيْنَا بِالْخَلْقِ الْاَوَّلِ ؕ بَلْ هُمْ فِىْ لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ⑮

15. ఏమిటి? మేము మొదటి సృష్టిలోనే అలసి పోయామా? అలా కాదు, అసలు వారు క్రొత్త సృష్టి (పునరుత్థానమును) గురించి సందేహంలో పడి ఉన్నారు. [9]

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهٖ نَفْسُهٗ ۖۚ وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيْدِ ⑯

16. మరియు వాస్తవంగా, మేమే మానవుణ్ణి సృష్టించాము మరియు అతని మనస్సులో మెదిలే ఊహలు కూడా మాకు తెలుసు.[10] మరియు మేము అతనికి అతని కంఠ రక్తనాళం కంటే కూడా అతి దగ్గరగా ఉన్నాము.

---

7) చూ. 25:38 మరియు *సూరహ్ అల్-బురూజ్* (85). **అర్-రస్** వారు ఎవరనే విషయంలో భేదాభిప్రాయాలున్నాయి. ఇబ్నె జరీర్ 'తబరీ (రహ్మ) అభిప్రాయంలో వీరే *అస్'హాబ్ అల్-ఉఖ్దూద్.*

8) *తుబ్బ'అ* జాతివారి కొరకు చూడండి, 44:37. *అయ్కహ్* వాసులు (వనవాసులు) అంటే *మద్యన్* వాసులు. చూడండి, 26:176. ఇంకా వివరాలకు చూడండి, 11:84-95.

9) చూడండి, 30:27 మరియు 36:78-79.

10) హృదయాలలో దాగి ఉన్న విషయాలన్నీ అల్లాహ్ (సు.త.) కు తెలుసు. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) ప్రవచనం: 'అల్లాహ్ (సు.త.) నా అనుచరుల మనస్సులలో మెదిలే విషయాలను క్షమించాడు. అంటే వాటి నిమిత్తం శిక్షించడు. ఎంతవరకైతే వారు వాటిని తమ నోటితో ఉచ్ఛరించరో! లేదా వాటిని ఆచరణలోకి తీసుకురారో!' ('స. బు'ఖారీ, ముస్లిం).

17. (జ్ఞాపకముంచుకోండి) అతని కుడి మరియు ఎడమ ప్రక్కలలో కూర్చుండి (ప్రతి విషయాన్ని వ్రాసే) ఇద్దరు పర్యవేక్షకులు (దైవదూతలు) అతనిని కలుసుకున్న తరువాత నుంచి –	اِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيٰنِ عَنِ الْيَمِيْنِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيْدٌ ⑰
18. అతని నోట ఒక మాట వెలువడగానే, అతని దగ్గర (దాన్ని నమోదు చేయడానికి) ఒక పర్యవేక్షకుడు సిద్ధంగా ఉంటాడు.	مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقِيْبٌ عَتِيْدٌ ⑱
19. మరియు మరణ మూర్ఛ వచ్చేది సత్యం. అది, ఇదే! దేని నుండైతే నీవు తప్పించుకో గోరుతూ ఉండేవాడివో!	وَجَآءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ۭ ذٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيْدُ ⑲
20. మరియు బాకా ('సూర్) ఊదబడు తుంది. ఆ హెచ్చరించబడిన (పునరుత్థాన) దినం అదే!	وَنُفِخَ فِي الصُّوْرِ ۭ ذٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيْدِ ⑳
21. మరియు ప్రతి ఆత్మ (ప్రాణి) ఒక తోలే వాడితో మరొక సాక్ష్యమిచ్చేవాడితో సహా వస్తుంది.	وَجَآءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَآئِقٌ وَّشَهِيْدٌ ㉑
22. (ఇలా అనబడుతుంది): "వాస్తవానికి నీవు (ఈ దినాన్ని గురించి) నిర్లక్ష్యంగా ఉండే వాడివి. కావున ఇపుడు మేము నీ ముందున్న తెరను తొలగించాము. కావున, ఈ రోజు నీ దృష్టి చాలా చురుకుగా ఉంది."	لَقَدْ كُنْتَ فِيْ غَفْلَةٍ مِّنْ هٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَآءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيْدٌ ⑪
23. మరియు అతని సహచరుడు (ఖరీనున్) ఇలా అంటాడు: "ఇదిగో నా దగ్గర సిద్ధంగా ఉన్న (ఇతని కర్మ పత్రం) ఇది!"	وَقَالَ قَرِيْنُهٗ هٰذَا مَا لَدَيَّ عَتِيْدٌ ۭ ㉓
24. (ఇలా ఆజ్ఞ వస్తుంది): "మూర్ఖపు పట్టు (హఠము) గల ప్రతి సత్య-తిరస్కారుణ్ణి మీరిద్దరు కలసి నరకంలో విసరివేయండి;	اَلْقِيَا فِيْ جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيْدٍ ۙ ㉔
25. "మంచిని నిషేధించే వాడిని, హద్దులు మీరి ప్రవర్తిస్తూ, సందేహాలను వ్యాపింపజేసే వాడిని;	مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيْبِ ۙ ㉕

الَّذِیۡ جَعَلَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَاَلۡقِیٰهُ فِی الۡعَذَابِ الشَّدِیۡدِ ﴿26﴾

26. "అల్లాహ్‌కు సాటిగా ఇతర ఆరాధ్య దైవాన్ని కల్పించిన వాడు ఇతడే. కావున ఇతనిని మీరిద్దరూ కలిసి ఘోర శిక్షలో పడవేయండి." (**7/8**)

قَالَ قَرِیۡنُهٗ رَبَّنَا مَاۤ اَطۡغَیۡتُهٗ وَلٰـكِنۡ كَانَ فِیۡ ضَلٰلٍۢ بَعِیۡدٍ ﴿27﴾

27. * అతని స్నేహితుడు (ఖరీనున్) ఇలా అంటాడు: [11] "ఓ మా ప్రభూ! నేను ఇతని తల బిరుసుతనాన్ని ప్రోత్సహించలేదు, కాని ఇతడే స్వయంగా, మార్గభ్రష్టత్వంలో చాలా దూరం వెళ్ళిపోయాడు."

قَالَ لَا تَخۡتَصِمُوۡا لَدَیَّ وَقَدۡ قَدَّمۡتُ اِلَیۡكُمۡ بِالۡوَعِیۡدِ ﴿28﴾

28. ఆయన (అల్లాహ్) ఇలా అంటాడు: "మీరు నా దగ్గర వాదులాడకండి మరియు వాస్తవానికి నేను ముందుగానే మీ వద్దకు హెచ్చరికను పంపి ఉన్నాను.

مَا یُبَدَّلُ الۡقَوۡلُ لَدَیَّ وَمَاۤ اَنَا بِظَلَّامٍ لِّلۡعَبِیۡدِ ﴿29﴾

29. "నా దగ్గర మాట మార్చటం జరుగదు మరియు నేను నా దాసులకు అన్యాయం చేసేవాడను కాను."

یَوۡمَ نَقُوۡلُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امۡتَلَاۡتِ وَتَقُوۡلُ هَلۡ مِنۡ مَّزِیۡدٍ ﴿30﴾

30. ఆ రోజు మేము నరకంతో: "నీవు నిండి పోయావా? అని ప్రశ్నిస్తాము. మరియు అది: "ఇంకా ఏమైనా ఉందా ఏమిటీ?" అని అడుగు తుంది. [12]

وَاُزۡلِفَتِ الۡجَنَّةُ لِلۡمُتَّقِیۡنَ غَیۡرَ بَعِیۡدٍ ﴿31﴾

31. మరియు స్వర్గం దైవభీతి గలవారి దగ్గరకు తీసుకు రాబడుతుంది! అది వారి నుండి ఏ మాత్రం దూరంగా ఉండదు.

هٰذَا مَا تُوۡعَدُوۡنَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَفِیۡظٍ ﴿32﴾

32. (వారితో ఇలా అనబడుతుంది): "ఇదే మీకు వాగ్దానం చేయబడినది. పశ్చాత్తాపంతో ఆయన (అల్లాహ్) వైపునకు మరలే ప్రతి వానికి, (ఆయనతో చేసిన) వాగ్దానాలను కాపాడుకునే వానికి;

---

11) చూడండి, 14:22.
12) చూడండి, 32:13.

33. "అగోచరుడైన ఆ అనంత కరుణామయునికి భయపడే వానికి మరియు మా వైపునకు పశ్చాత్తాప హృదయంతో మరలే వానికి;

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَآءَ بِقَلْبٍ مُّنِيْبِ ۙ ﴿٣٣﴾

34. "ఇందులో (ఈ స్వర్గంలో), శాంతితో ప్రవేశించండి. ఇదే శాశ్వత జీవిత దినం."

ادْخُلُوْهَا بِسَلٰمٍ ؕ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُوْدِ ﴿٣٤﴾

35. అందులో వారికి వారు కోరేదంతా ఉంటుంది. మరియు మా దగ్గర ఇంకా చాలా ఉంది. [13]

لَهُمْ مَّا يَشَآءُوْنَ فِيْهَا وَلَدَيْنَا مَزِيْدٌ ﴿٣٥﴾

36. మరియు మేము, వీరికి పూర్వం ఎన్నో తరాల వారిని నాశనం చేశాము. వారు వీరికంటే ఎక్కువ శక్తిమంతులు. కాని, (మా శిక్ష పడినప్పుడు) వారు దేశదిమ్మరులై పోయారు. ఏమీ? వారికి ఆశ్రయం పొందే స్థలం ఏదైనా దొరికిందా?

وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ اَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوْا فِي الْبِلَادِ ؕ هَلْ مِنْ مَّحِيْصٍ ﴿٣٦﴾

37. నిశ్చయంగా, హృదయమున్న వానికి, శ్రద్ధతో వినేవాడికి మరియు లక్ష్యపెట్టే వాడికి ఇందులో ఒక గుణపాఠముంది.

اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ لَهٗ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيْدٌ ﴿٣٧﴾

38. మరియు వాస్తవంగా! మేము ఆకాశాలను మరియు భూమిని మరియు వాటి మధ్యనున్న సమస్తాన్ని **ఆరు** దినములలో (అయ్యామ్ లలో) సృష్టించాము. కాని మాకు ఎలాంటి అలసట కలుగలేదు.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ۖ وَّمَا مَسَّنَا مِنْ لُّغُوْبٍ ﴿٣٨﴾

39. కావున (ఓ ము'హమ్మద్!) వారు పలికే మాటలకు సహనం వహించు మరియు నీ ప్రభువు పవిత్రతను కొనియాడు. ఆయన స్తోత్రాలు చెయ్యి, ప్రతిరోజు సూర్యోదయానికి ముందు మరియు సూర్యాస్తమయానికి ముందు కూడా; [14]

فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوْبِ ﴿٣٩﴾

---

13) చూడండి, 10:26.
14) ఫజ్ర్ మరియు 'అ'స్ర్ నమా'జ్‌లు చేయండి.

40. మరియు రాత్రి వేళలో కూడా ఆయన పవిత్రతను కొనియాడు [15] మరియు సాష్టాంగం (సజ్దా) చేసిన తరువాత కూడా స్తుతించు. [16]

وَمِنَ الَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَاَدْبَارَ السُّجُوْدِ ۝40

41. మరియు చెవియొగ్గి విను; చాటింపు చేసే వాడు అతి దగ్గరి నుంచే పిలిచే రోజున!

وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيْبٍ ۝41

42. ఆ రోజు మీరు ఒక భయంకర **శబ్దం** వినేది సత్యం. (గోరీలలో నుండి) బయటికి వచ్చే దినం అదే!

يَّوْمَ يَسْمَعُوْنَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ؕ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوْجِ ۝42

43. నిశ్చయంగా, మేమే జీవనమిచ్చే వారం మరియు మేమే మరణింపజేసే వారం మరియు మీ అందరి మరలింపు మా వైపునకే జరుగుతుంది.

اِنَّا نَحْنُ نُحْيٖ وَنُمِيْتُ وَاِلَيْنَا الْمَصِيْرُ ۝43

44. ఆ రోజు భూమి చీలిపోయి వారందరూ పరిగెడుతూ బయటికి వస్తారు. అదే సమావేశ సమయం. అది మాకెంతో సులభం.

يَوْمَ تَشَقَّقُ الْاَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ؕ ذٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيْرٌ ۝44

45. వారనేది మాకు బాగా తెలుసు. నీవు వారిని (విశ్వసించమని) బలవంతం చేయలేవు. కావున నా హెచ్చరికకు భయపడే వాడికి మాత్రమే నీవు ఈ ఖుర్ఆన్ ద్వారా హితబోధ చెయ్యి.

نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ وَمَاۤ اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ ۫ فَذَكِّرْ بِالْقُرْاٰنِ مَنْ يَّخَافُ وَعِيْدِ ۝45

*****

15) చూడండి, 17:79 అంటే రాత్రిపూట లేచి *తహజ్జుద్ నమా'జ్* చేయండి. *మే'రాజ్‌*కు ముందు ముస్లిం లందరికీ *ఫజ్ర్* మరియు *'అ'స్ర్ నమా'జ్‌లు* విధించబడి ఉండేవి మరియు దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) *తహజ్జుద్* విధిగా చేసేవారు. కాని *మే'రాజ్* తరువాత 5 *నమా'జ్‌లు* అందరికొరకు విధిగా చేయబడ్డాయి. (ఇబ్నె-కసీ'ర్).

16) *ఫ'ర్ద్* (విధి) *నమాజుల* తరువాత *త'స్బీహ్* చేయాలి. అంటే *సుబ్'హానల్లాహ్* 33 సార్లు, *అల్'హమ్దులిల్లాహ్* 33 సార్లు మరియు *అల్లాహు అక్బర్* 34 సార్లు చదవాలి. ('స. బు'ఖారీ, 'స. ముస్లిం).

***

51. సూరహ్ అజ్‌'-జా'రియాత్

سُوْرَةُ الذّٰرِيٰتِ

అజ్‌'-జా'రియాత్: **ఎగురగొట్టే,** వెదజల్లే, చెల్లాచెదురు చేసే, లేక విసరే **వాయువులు**. సుయూతీ అభిప్రాయంలో ఇది ప్రస్థానానికి **2** సంవత్సరాలకు ముందు **మక్కహ్** లో అవతరింపజేయబడింది. ఇందులో **60** ఆయతులున్నాయి. దీని పేరు **మొదటి** *ఆయత్* లో నుండి తీసుకో బడింది. **పునరుత్థానం** గురించి వివరించే **7** (**50-56**) సూరాహ్‌లలో ఇది **2**వది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

1. దుమ్ము **ఎగురవేసే** వాటి (గాలుల) సాక్షిగా!

وَالذّٰرِيٰتِ ذَرۡوًا ①

2. మరియు, (నీటి) భారాన్ని మోసే (మేఘాల);

فَالۡحٰمِلٰتِ وِقۡرًا ②

3. మరియు సముద్రంలో సులభంగా తేలియాడే (ఓడల);

فَالۡجٰرِيٰتِ يُسۡرًا ③

4. మరియు (ఆయన) ఆజ్ఞతో (అనుగ్రహాలను) పంచిపెట్టే (దైవదూతల సాక్షిగా); [1]

فَالۡمُقَسِّمٰتِ اَمۡرًا ④

5. నిశ్చయంగా, మీకు చేయబడ్డ వాగ్దానం సత్యం.

اِنَّمَا تُوۡعَدُوۡنَ لَصَادِقٌ ⑤

6. మరియు నిశ్చయంగా, తీర్పు జరగనున్నది.

وَّاِنَّ الدِّيۡنَ لَوَاقِعٌ ⑥

7. మార్గాలతో నిండిన ఆకాశం సాక్షిగా!

وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الۡحُبُكِ ⑦

8. నిశ్చయంగా, మీరు భేదాభిప్రాయాలలో పడి ఉన్నారు. [2]

اِنَّكُمۡ لَفِىۡ قَوۡلٍ مُّخۡتَلِفٍ ⑧

---

1) సాక్షిగా అంటే ఇక్కడ నొక్కిచెప్పడం అన్నట్లు. లేక ఉదాహరణగా ఇవ్వటం. ఏ విధంగానైతే గాలులు, మేఘాలు, నీటిపై ఓడలు పయనించటం ఎంత సత్యమో పునరుత్థానం కూడా అంతే సత్యం.

2) మీలో ఏకాభిప్రాయం లేదు. మీలో కొందరు దైవప్రవక్త ('స'అ.స.)ను మాంత్రికుడు, మరికొందరు కవి, మరికొందరు జ్యోతిష్యుడు, మరికొందరు అసత్యవాది, అని

9. మరలింపబడిన వాడే – దాన్నుండి (సత్యం నుండి) మరలిపోతాడు.[3]	يُّؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ اُفِكَ ⑨
10. ఆధారం లేని అభిప్రాయాలు గలవారే నాశనం చేయబడు గాక!	قُتِلَ الْخَرّٰصُوْنَ ⑩
11. వారు పరధ్యానంలో పడి మైమరచి పోయారు!	الَّذِيْنَ هُمْ فِىْ غَمْرَةٍ سَاهُوْنَ ⑪
12. వారు ఇలా అడుగుతున్నారు: "తీర్పు దినం ఎప్పుడు రానున్నది?"	يَسْـَٔلُوْنَ اَيَّانَ يَوْمُ الدِّيْنِ ⑫
13. ఆ దినమున, వారు అగ్నితో దహింప (పరీక్షింప) బడతారు.	يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُوْنَ ⑬
14. (వారితో ఇలా అనబడుతుంది): "మీ శిక్షను [4] రుచి చూడండి! మీరు దీని కొరకే తొందరపెట్టే వారు!"	ذُوْقُوْا فِتْنَتَكُمْ ؕ هٰذَا الَّذِىْ كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُوْنَ ⑭
15. నిశ్చయంగా, దైవభీతి గలవారు స్వర్గవనాల, సెలయేరుల మధ్య ఉంటారు.	اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِىْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ⑮
16. తమ ప్రభువు తమకు ప్రసాదించిన వాటితో సంతోషపడుతూ! నిశ్చయంగా, వారు అంతకు పూర్వం సజ్జనులై ఉండేవారు.	اٰخِذِيْنَ مَاۤ اٰتٰهُمْ رَبُّهُمْ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَبْلَ ذٰلِكَ مُحْسِنِيْنَ ⑯
17. వారు రాత్రివేళలో చాలా తక్కువగా నిద్రపోయే వారు.	كَانُوْا قَلِيْلًا مِّنَ الَّيْلِ مَا يَهْجَعُوْنَ ⑰
18. మరియు వారు రాత్రి చివరి గడియలలో [5] క్షమాపణ వేడుకునేవారు.	وَبِالْاَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ⑱

అంటున్నారు. అంతేకాదు మీలో కొందరు పునరుత్థాన దినం రానే రాదని అంటున్నారు. మరికొందరు దాని గురించి సంశయంలో పడి వున్నారు. మీరు అల్లాహ్ (సు.త.)ను సృష్టికర్త మరియు సర్వ పోషకుడని, అంటారు, కాని ఇతరులను కూడా ఆయన (సు.త.)కు సాటి (భాగస్వాములు)గా నిలబెడతారు. మీలో చిత్తశుద్ధి, ఏకాభిప్రాయం లేవు.

3) దీని మరోక తాత్పర్యం ఈ విధంగా కూడా ఉంది. (సత్యం నుండి) మరలిన వాడే - తనను తాను మోసగించుకొన్న వాడు.

4) *ఫిత్‌నతున్:* అంటే ఇక్కడ శిక్ష లేక నరకాగ్నిలో కాలటం. చూ. 6:128, 40:12, 43:74.

5) *అల్-అస్'హారు:* అంటే చివరి మూడోవంతు రాత్రి. అది ప్రార్థన (*దు'ఆ*)లు అంగీకరించ బడే సమయం. దైవప్రవక్త ('స'అ.స.) ప్రవచనం: మూడోవంతు రాత్రి బాకీ ఉన్నప్పుడు అల్లాహ్ (సు.త.) భూమికి దగ్గరగా ఉన్న ఆకాశం మీదికి దిగి వస్తాడు మరియు ఇలా అంటాడు: 'ఏమీ? *తౌబహ్* చేసే (పశ్చాత్తాపపడే) వారు ఎవరైనా ఉన్నారా? నేను వారి

19. మరియు వారి సంపదలో యాచించే వారికి మరియు ఆవశ్యకత గల వారికి [6] హక్కు ఉంటుంది.

وَفِيْٓ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّآئِلِ وَالْمَحْرُوْمِ ⑲

20. మరియు భూమిలో కూడా నమ్మేవారి కొరకు ఎన్నో నిదర్శనాలు (*ఆయాత్*) ఉన్నాయి.

وَفِي الْاَرْضِ اٰيٰتٌ لِّلْمُوْقِنِيْنَ ⑳

21. మరియు స్వయంగా మీలో కూడా ఉన్నాయి. ఏమీ? మీరు చూడలేరా? [7]

وَفِيْٓ اَنْفُسِكُمْ ؕ اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ㉑

22. మరియు ఆకాశంలో మీ జీవనోపాధి మరియు మీకు వాగ్దానం చేయబడినది ఉంది.

وَفِي السَّمَآءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوْعَدُوْنَ ㉒

23. కనుక భూమ్యాకాశాల ప్రభువు సాక్షిగా! నిశ్చయంగా, ఇది సత్యం. మీరు మాట్లాడ గల్గుతున్నంత (సత్యమిది)!

فَوَرَبِّ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهٗ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَآ اَنَّكُمْ تَنْطِقُوْنَ ㉓

24. ఏమీ? ఇబ్రాహీమ్ యొక్క గౌరవ నీయులైన అతిథుల గాథ నీకు చేరిందా? [8]

هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ ضَيْفِ اِبْرٰهِيْمَ الْمُكْرَمِيْنَ ㉔

25. వారు అతని వద్దకు వచ్చినపుడు: "నీకు *సలాం!*" అని అన్నారు. అతను: "మీకూ *సలాం!*" అని జవాబిచ్చి: "అపరిచిత వ్యక్తుల్లా ఉన్నారే," (అనుకున్నాడు).

اِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا ؕ قَالَ سَلٰمٌ ۚ قَوْمٌ مُّنْكَرُوْنَ ㉕

పశ్చాత్తాపాన్ని అంగీకరిస్తాను. క్షమాపణ వేడుకునే వారు ఎవరైనా ఉన్నారా? నేను వారిని క్షమిస్తాను. ఏమీ? ఎవరైనా ఏమైనా కోరుకునేవారున్నారా? నేను వారి కోరికలను పూర్తిచేస్తాను. ఇలా తెల్లవారే వరకు ప్రశ్నిస్తూ ఉంటాడు.' ('స'హీ'హ్ ముస్లిం) చూడండి, 3:17.

6) *మ'హ్రూమ్‌లకు:* అంటే ఆవశ్యకత ఉండి కూడా యాచించని వారికి, ఆగత్యపరులకు.

7) చూడండి, 45:4.

8) ఇబ్రాహీమ్ ('అ.స.) గాథ కోసం చూడండి, 11:69 మరియు 15:51. ఈ *ఆయాతులు* అవతరింపజేయబడే వరకు ఈ గాథ దైవప్రవక్త ('స'అ.స.)కు తెలియదు. కాబట్టి *వ'హీ* ద్వారా తెలుపబడుతోంది.

فَرَاغَ اِلٰٓى اَهْلِهٖ فَجَآءَ بِعِجْلٍ سَمِيْنٍ ﴿26﴾

26. తరువాత అతను తన ఇంటిలోకి పోయి బలిసిన (వేయించిన) ఒక ఆవుదూడను తీసుకొని వచ్చాడు.

فَقَرَّبَهٗۤ اِلَيْهِمْ قَالَ اَلَا تَاْكُلُوْنَ ﴿27﴾

27. దానిని వారి ముందుకు జరిపి: "ఏమి? మీరెందుకు తినటం లేదు?" అని అడిగాడు.

فَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيْفَةً ؕ قَالُوْا لَا تَخَفْ ؕ وَبَشَّرُوْهُ بِغُلٰمٍ عَلِيْمٍ ﴿28﴾

28. (వారు తినకుండా ఉండటం చూసి), వారి నుండి భయపడ్డాడు. [9] వారన్నారు: "భయపడకు!" మరియు వారు అతనికి జ్ఞానవంతుడైన కుమారుని శుభవార్త నిచ్చారు.

فَاَقْبَلَتِ امْرَاَتُهٗ فِىْ صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوْزٌ عَقِيْمٌ ﴿29﴾

29. అప్పుడతని భార్య అరుస్తూ వారి ముందుకు వచ్చి, తన చేతిని నుదుటి మీద కొట్టుకుంటూ: "నేను ముసలిదాన్ని, గొడ్రాలను కదా!" అని అన్నది.

قَالُوْا كَذٰلِكِ ۙ قَالَ رَبُّكِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْحَكِيْمُ الْعَلِيْمُ ﴿30﴾

30. వారన్నారు: "నీ ప్రభువు ఇలాగే సెలవిచ్చాడు! నిశ్చయంగా, ఆయన మహా వివేకవంతుడు, సర్వజ్ఞుడు!"

----

9) ఇంటికి వచ్చిన అతిథులు ఆహారం తినకపోవడం చూసి, వారు సహృదయంతో రాలేదు! ఏదో ఆపద నిలబెట్టుటకైతే రాలేదు కదా! అని భయపడ్డాడు.